

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORTUL

PRIVIND ASISTENȚA EXTERNĂ
ACORDATĂ REPUBLICII MOLDOVA
ÎN ANUL 2022

Chișinău 2023

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

CUVÂNT ÎNAINTE

Pe parcursul anului 2022, urmare a efectelor multidimensionale ale războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei, Republica Moldova a avut de înfruntat o serie de crize suprapuse: pe de o parte, o criză umanitară, generată de valul de refugiați, care trebuia gestionată într-un regim alert de autoritățile naționale, pe de altă parte, o criză economică, determinată de consecințele pandemiei COVID-19, perturbările comerțului extern cauzate de război, provocările în asigurarea securității energetice, cheltuielile bugetare suplimentare necesare pentru gestionarea crizelor, precum și presiunile inflaționiste majore.

În contextul acestor crize fără precedent, care au afectat Republica Moldova pe parcursul anului 2022, asistența externă pentru dezvoltare oferită de către comunitatea partenerilor externi a avut un impact vital și incomensurabil.

Astfel, cu implicarea necondiționată a partenerilor externi de dezvoltare, în ciuda provocărilor, Republica Moldova a rămas ferm angajată în consolidarea independenței energetice, asigurarea securității alimentare, consolidarea infrastructurii de transport și de securitate, dar și în continuarea reformelor interne necesare pentru realizarea obiectivelor sale de dezvoltare într-o creștere durabilă și favorabilă incluziunii.

În acest sens, îmi face o deosebită plăcere să-mi exprim gratitudinea și respectul față de toți partenerii externi de dezvoltare, pentru efortul și solidaritatea manifestată, inclusiv prin desfășurarea ședințelor Platformei de Sprijin pentru Republica Moldova. Totodată, avem încrederea că fortificarea continuă a eforturilor comune de abordare a provocărilor va avea un impact pozitiv asupra beneficiului cetățenilor Republicii Moldova.

Petru ROTARU
Ministru al Finanțelor

Cuvânt înainte	1
Lista diagramelor și tabelelor	2
Acronime	4
1. Prezentare generală: asistența externă în cifre	7
2. Scopul Raportului și Metodologia	9
3. Mecanismul de coordonare și management al asistenței externe reglementat de cadrul normativ în vigoare	11
4. Asistența externă recepționată de către Republica Moldova pe parcursul anului 2022	13
4.1. Asistența externă recepționată	13
4.2. Asistența externă canalizată conform sectoarelor de intervenție	19
4.3. Platforma de Sprijin pentru Republica Moldova	22
5. Suportul bugetar și asistența macrofinanciară oferită Republicii Moldova de către partenerii externi de dezvoltare	23
6. Programele de cooperare transfrontalieră și transnațională la care Republica Moldova este parte	25
7. Concluzii și perspective	29
8. Anexe	30
Anexa 1: Asistența externă acordată de către partenerii externi de dezvoltare în 2022	30
Anexa 2: Informație privind Acordurile de granturi și împrumuturi externe semnate în anul 2022 (per donator/creditor)	31
Anexa 3: Documente strategice de cooperare pentru dezvoltare ale partenerilor externi pentru Republica Moldova coordonate pe parcursul anului 2022	34
Anexa 4: Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pentru anul 2022 (executat, cheltuieli)	35
Anexa 5: Lista instituțiilor beneficiare de asistență externă, în anul 2022	44

Anexa 6: Informația privind acordarea surselor externe (împrumuturi/granturi) pentru susținerea bugetului de stat în anul 2022	46
Anexa 7: Descrierea Proiectelor Mari de Infrastructură din cadrul Programului Operațional Comun România-Moldova 2014-2020	47

Lista diagramelor

Diagrama 1: Topul partenerilor de dezvoltare, conform debursărilor în 2022 (mil EUR)	14
Diagrama 2: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul public)	14
Diagrama 3: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul public) în perioada 2020-2022	15
Diagrama 4: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul privat)	17
Diagrama 5: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul privat) în perioada 2020-2022	17
Diagrama 6: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul non-guvernamental)	18
Diagrama 7: Structura asistenței externe pe instrumente de finanțare (canalizată prin sectorul non-guvernamental) în perioada 2020-2022	18
Diagrama 8: Structura angajamentelor curente per donatori/creditori	19
Diagrama 9: Structura debursărilor curente per donatori/creditori	19
Diagrama 10: Structura intrărilor de asistență externă conform sectoarelor de intervenție	19
Diagrama 11: Distribuția proiectelor de asistență financiară și tehnică conform sectoarelor de intervenție în anul 2022	20
Diagrama 12: Intrările de suport bugetar în anul 2022	24

Lista tabelelor

Tabel 1: Structura intrărilor în BPN în anii 2020-2022 (mil. MDL)	16
Tabel 2: Informații generale privind Programul Operațional Comun România-Moldova 2014-2020	25
Tabel 3: Informații generale privind Programul Operațional Comun Bazinului Mării Negre 2014-2020	26
Tabel 4: Informații generale privind Programul Transnațional Dunărea 2014-2020	27

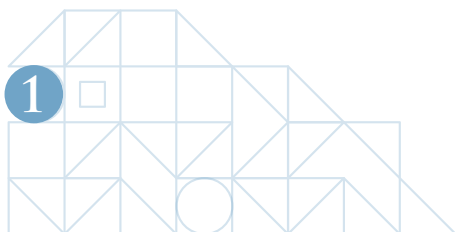
ACRONIME

AA	Acord de Asociere cu Uniunea Europeană	AA
AE	Asistență Externă	AE
AFD	Agenția Franceză pentru Dezvoltare	AFD
AMP	Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe (Aid Management Platform)	AMP
AMF	Asistența macro-financiară	AMF
AOD	Asistența Oficială pentru Dezvoltare	AOD
APC	Autoritate Publică Centrală	APC
APL	Autoritate Publică Locală	APL
AF	Asistența financiară	AF
AT	Asistența tehnică	AT
BDCE	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	BDCE
BEI	Banca Europeană de Investiții	BEI
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	BERD
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	BIRD
BM	Banca Mondială	BM
BS	Bugetul de Stat	BS
BPN	Bugetul Public Național	BPN
BNM	Banca Națională a Moldovei	BNM
BNS	Biroul Național de Statistică	BNS
FIDA	Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă	FIDA
CZK	Coroană cehă	CZK
CBTM	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu	CBTM
CE	Comisia Europeană	CE
CIPS	Comitetul Interministerial de Planificare Strategică	CIPS
CS	Cancelaria de Stat	CS
CNA	Centrul Național Anticorupție	CNA
CEC	Comisia Electorală Centrală	CEC
CC	Consiliul Concurenței	CC
DST	Drepturile speciale de tragere	DST

ENI	Instrumentul European de Vecinătate (European Neighborhood Initiative)	ENI
ENI CBC	Inițiativa cooperării transfrontaliere din cadrul ENI (Cross Border Cooperation)	ENI CBC
EUR	Euro	EUR
ERDF	Fondul European de Dezvoltare Regională (European Regional Development Fund)	ERDF
Interreg	Regulament pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană	Interreg
Interreg NEXT	Inițiativa de vecinătate externă Interreg NEXT	Interreg NEXT
ILO	Organizația Internațională a Muncii (International Labor Organization)	ILO
IPA	Instrumentul de Pre-Aderare	IPA
ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii	ÎMM
LIP	Proiecte mari de infrastructură (Large Investment Projects)	LIP
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	MAEIE
MA	Ministerul Apărării	MA
MAI	Ministerul Afacerilor Interne	MAI
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MAIA
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	MDED
MDL	Leul moldovenesc	MDL
MEC	Ministerul Educației și Cercetării	MEC
MC	Ministerul Culturii	MC
MF	Ministerul Finanțelor	MF
ME	Ministerul Energiei	ME
MJ	Ministerul Justiției	MJ
MS	Ministerul Sănătății	MS
MM	Ministerul Mediului	MM
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	MMPS
NDICI	Instrumentul de Vecinătate, Cooperare pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională	NDICI
NOK	Coroana norvegiană	NOK
ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă	ODD
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică	OCDE
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație	OIM
ONG	Organizație non-guvernamentală	ONG

ONU	Organizația Națiunilor Unite	ONU
PCTT	Programe de cooperare transfrontalieră și transnațională	PCTT
PIB	Produsul Intern Brut	PIB
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare	PNUD
RM	Republica Moldova	RM
RON	Leul românesc	RON
SB	Suport Bugetar	SB
SEK	Coroana suedeză	SEK
SUA	Statele Unite ale Americii	SUA
UE	Uniunea Europeană	UE
UNICEF	Fondul Națiunilor Unite pentru Copii	UNICEF
UNFPA	Agenția Națiunilor Unite pentru Drepturile și Sănătatea Reproductivă	UNFPA
UNDOC	Oficiul ONU pentru Droguri și Crimă	UNDOC
USAID	Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională	USAID
USD	Dolarul american	USD

PREZENTARE GENERALĂ: ASISTENȚA EXTERNĂ ÎN CIFRE

Conform datelor preliminare colectate de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), în anul 2022, Asistența Oficială pentru Dezvoltare (AOD)¹ a atins la nivel mondial volumul de 204,0 mlrd. USD, fiind în creștere cu 13,6%² în termeni reali față de anul 2021. Acesta a fost al patrulea an consecutiv în care AOD a depășit nivelul record, înregistrând una dintre cele mai mari rate de creștere în istoria AOD. Creșterea s-a datorat în principal asistenței din partea donatorilor pentru refugiați, care s-a majorat la 29,3 mlrd. dolari SUA în 2022 și a prezentat 14,4% din totalul AOD membre DAC.

AOD continuă să joace un rol esențial la nivel global în finanțarea implementării Agendei 2030 și a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD). Mai mult decât atât, AOD rămâne o sursă importantă de finanțare pentru țările în curs de dezvoltare.

În anul 2022, Republica Moldova a beneficiat de asistența externă ce a fost aliniată cu prioritățile de politici. Totodată, datorită dialogului continuu cu partenerii externi de dezvoltare, inclusiv din cadrul Platformei de Sprijin pentru Moldova, Republica Moldova a beneficiat de un volum mai mare de asistență externă comparativ cu anul precedent.

- Conform datelor prezentate de partenerii externi de dezvoltare, volumul asistenței externe³ debursate Republicii Moldova în perioada anului 2022 a totalizat 1 367,9 mil. EUR (echivalent a cca 27 091,7 mil. MDL), dintre care pentru atenuarea crizei energetice - 270 mil. EUR (echivalent a cca 5 347,4 mil. MDL). Totodată, pentru criza refugiaților a fost acordată asistență externă de cca 29,1 mil. EUR (echivalent a cca 576,3 mil. MDL).
- În 2022, partenerii externi de dezvoltare au debursat resurse financiare pentru: (i) sectorul public: proiecte investiționale (grant/imprumut

- 368,1 mil. EUR (echivalent a cca 7 290,3 mil. MDL), asistență tehnică - 140,2 mil. EUR (echivalent a cca 2 776,7 mil. MDL); (ii) sectorul privat: împrumuturi - 155,6 mil. EUR (echivalent a cca 3 081,7 mil. MDL), asistență tehnică - 17,4 mil. EUR (echivalent a cca 344,6 mil. MDL), granturi - 0,9 mil. EUR (echivalent a cca 17,8 mil. MDL); (iii) sectorul non-guvernamental: granturi - 20,0 mil. EUR (echivalent a cca 396,1 mil. MDL) și alte instrumente - 20,54 mil. EUR (echivalent a cca 406,8 mil. MDL).

- Pe parcursul anului 2022, pe teritoriul Republicii Moldova în proces de implementare au fost 583 de proiecte/programe, dintre care 211 proiecte lansate pe parcursul anului 2022. Totodată, au fost finalizate 175 proiecte/programe de asistență externă.
- În anul 2022 au fost înregistrate debursări în cadrul proiectelor finanțate din surse externe reflectate în Bugetul Public Național (BPN) în sumă de 17,7 mlrd MDL (893,7 mil. EUR).
- Printre lideri la capitolul debursări în anul 2022 pot fi menționați: BERD (372,6 mil EUR, echivalent a cca 7 379,4 mil. MDL), BM (184 mil EUR, echivalent a cca 3 644,2 mil. MDL), CE (177,9 mil EUR, echivalent a cca 3 523,4 mil. MDL), FMI (162,9 mil EUR, echivalent a cca 3 226,3 mil. MDL), BEI (68,9 mil EUR, echivalent a cca 1 364,6 mil. MDL).
- În topul partenerilor externi bilaterali, în anul 2022, se regăsesc: AFD (83 mil. EUR, echivalent a cca 1 643,9 mil. MDL), Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (67,1 mil. EUR, echivalent a cca 1 328,9 mil. MDL), România (57,9 mil. EUR, echivalent a cca 1 146,7 mil. MDL), Republica Federală Germania (51,9 mil. EUR, echivalent a cca 1 027,9 mil. MDL), Japonia (41,9 mil. EUR, echivalent a cca 829,9 mil. MDL), Regatul Suediei

¹ AOD - fluxurile către țări și teritorii din lista DAC OCDE a beneficiarilor de ODA și ale instituțiilor multilaterale care sunt: (a) furnizate de agenții oficiale, inclusiv de guvernele naționale și locale sau de agențiile executive ale acestora; și (b) fiecare tranzacție este gestionată cu obiectivul principal de promovare a dezvoltării economice și a bunăstării țărilor în curs de dezvoltare; și este de natură concesională și are un element de grant de cel puțin 25%.

² <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/ODA-2022-summary.pdf>

³ Asistență financiară - suport financiar sub formă de împrumuturi, granturi, inclusiv livrări de bunuri și/sau lucrări pentru implementarea proiectelor/programelor (definiție conform prevederilor HG nr.377/2018). asistență tehnică - suport sub formă de transfer de cunoștințe, inclusiv tehnologii, metodologii și tehnici în cadrul proiectelor/programelor (definiție conform prevederilor HG nr.377/2018).

(22,5 mil. EUR, echivalent a cca 445,6 mil. MDL), Polonia (20,0 mil. EUR, echivalent a cca 387,1 mil. MDL), Regatul Norvegiei (17,7 mil. EUR, echivalent a cca 350,5 mil. MDL), Agențiile ONU (15,1 mil. EUR, echivalent a cca 299,1 mil. MDL) etc.

- În topul sectoarelor recipiente de asistență externă se remarcă următoarele: energetic, infrastructura de transport, agricultură, protecție civilă etc.
- Lider la capitolul asistență tehnică implementată în sectoarele patronate este Ministerul Educației și Cercetării cu 66 de proiecte în derulare în valoare de 78,9 mil. EUR (echivalent a cca 1 562,6 mil. MDL).
- Rata de absorbție⁴ la nivel național a resurselor de finanțare externă, alocate în perioada anului 2022, a fost în mărime de 55,3%, fiind în creștere față de anul precedent cu 16,1 p.p.
- În 2022, Republica Moldova a încasat resurse pentru susținerea bugetului (incl. asistență macro-financiară) în valoare de cca 12,8 mlrd MDL, sau echivalentul a 475,2 mil. EUR.
- În perioada anului 2022, MF a coordonat procesul de consultare a Strategiei BERD pentru Republica

Moldova 2023-2028⁵ și a Cadrului de Parteneriat cu Țara (CPT) pentru perioada 2023 - 2027⁶ a Băncii Mondiale. Totodată, Cadrul de parteneriat al ONU cu Guvernul Republicii Moldova pentru perioada 2023-2027⁷ a fost semnat la data de 24 noiembrie 2022.

- În anul 2022, a fost semnat Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Franceze privind activitățile Agenției Franceze de Dezvoltare, Proparco și Expertise France în Republica Moldova.
- Pe parcursul anului 2022, și-au desfășurat activitatea trei Conferințe ministeriale "Platforma de Sprijin pentru Republica Moldova": Berlin (05.04.2022), București (15.07.2022) și Paris (21.11.2022).
- Republica Moldova este implicată activ în 3 Programe de Cooperare Transfrontalieră și Transnațională finanțate din fondurile ENI 2014-2020: Programul Operațional Comun România-Moldova 2014-2020, Programul Operațional Comun Bazinului Mării Negre 2014-2020 și Programul Transnațional Dunărea 2014-2020, contribuind la dezvoltarea și coeziunea statelor participante.

⁴ Capacitatea de absorbție - raportul dintre cheltuielile executate și cele aprobate aferente proiectelor finanțate din surse externe incluse în bugetul public național.

⁵ <https://www.ebrd.com/moldova-country-strategy.pdf>

⁶ <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099350101102317579/bosib0d902e69802c0ba0c04ec91579296a>

⁷ <https://moldova.un.org/en/213654-undp-country-programme-document-2023-2027>

SCOPUL RAPORTULUI ȘI METODOLOGIA

SCOPUL

Scopul prezentului Raport constă în asigurarea transparenței și vizibilității, precum și sporirea gradului de înțelegere aferent structurii asistenței externe pentru dezvoltare acordate Republicii Moldova pe parcursul anului 2022 de către partenerii externi de dezvoltare.

OBIECTIVUL

Obiectivul raportului constă în prezentarea informațiilor legate de: (i) volumul asistenței externe acordate Republicii Moldova și sectoarele de intervenție; (ii) asistența canalizată de către partenerii externi prin sistemul trezorerial, precum și conform instrumentelor de finanțare în sectorul public, privat și ONG; (iii) listarea volumului asistenței externe; (iv) furnizarea informațiilor privind programele de suport bugetar și asistența macro-financiară; (v) familiarizarea cu programele de cooperare transfrontalieră și transnațională.

METODOLOGIA DE LUCRU

Metodologia de lucru prevede analiza datelor și informațiilor recepționate de către MF, în calitate de coordonator național în anul 2022, de la partenerii externi de dezvoltare coordonatorii sectoriali⁸, datelor din cadrul Platformei pentru Gestionarea Asistenței Externe⁹, precum și din sistemul trezorerial național.

La nivel național, 25 de parteneri externi de dezvoltare¹⁰ și 22 de autorități/instituții publice au raportat asistența externă acordată și, respectiv, recepționată pe parcursul anului 2022. Informația a fost colectată în perioada iulie-septembrie 2023 în baza Chestionarului înaintat spre completare partenerilor externi și autorităților naționale ce se regăsesc în prezentul Raport. Datele prezentate includ: numărul proiectelor în implementare/finalizate în perioada anului 2022, angajamentele și debursările aferente instrumentelor de finanțare (asistență tehnică, suport bugetar - grant/împrumut, proiecte investiționale - grant/împrumut, alte instrumente) în conformitate cu sectoarele recipiente de asistență (public, privat și non-guvernamental). Datele prezentate au fost analizate în corelare cu cele reflectate în sistemul trezorerial, precum și în cadrul Platformei pentru gestionarea asistenței externe (asistența ce nu se regăsește în sistemul trezorerial și se implementează prin management direct și indirect al partenerilor externi de dezvoltare, ex. prin agențiile oficiale de dezvoltare ale statelor membre UE și/sau agenții ale ONU și alți parteneri multilaterali). Urmare a procesului de analiză a informației, se constată o discrepanță dintre valorile expuse de către partenerii externi și cele prezentate de autoritățile/instituțiile naționale (limitările analizei sunt descrise mai jos).

ARIA GEOGRAFICĂ

Raportul include asistența externă pentru dezvoltare (tehnică și financiară acordată) pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

⁸ Conform prevederilor Secțiunii 3 din Anexa 1 la HG 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

⁹ www.amp.gov.md - cuprinde informații privind acordurile, proiectele, obiectivele, perioada de implementare și sumele destinate implementării, donatorii, beneficiarii de asistență, sectoarele beneficiare, activitățile propuse. Experții tehnici ai proiectului de asistență tehnică finanțat de UE „Suport pentru Guvernul RM în pregătirea proiectelor de investiții întru implementarea Agendei de Asociere RM-UE” au întreprins o serie de acțiuni aferente îmbunătățirii funcționalității Platformei de Gestionare a Asistenței Externe (inclusiv migrarea și validarea a peste 500 de fișe de proiect/program). Prin urmare, la data de 27 decembrie 2022 a fost lansată versiunea nouă a Platformei AMP.

¹⁰ Un număr de parteneri externi de dezvoltare, conform experienței anterioare, nu au dat curs Chestionarului de raportare a asistenței externe pentru anul 2022 înaintat de către MF (ex: Austria, Slovacia, Turcia). Unii parteneri externi de dezvoltare urmează să raporteze datele aferente anului 2022, doar ulterior prezentării acestora către OCDE spre sfârșitul anului 2023. Prin urmare, respectivii nu se regăsesc în prezentul Raport, cu toate acestea suportul financiar și tehnic al acestora rămâne în continuare valoros.

PERIOADA DE TIMP

Raportul vizează asistența externă recepționată în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2022.

Pentru relevanța analizei, s-a făcut referință la cadrul legal și instituțional, rapoartele și paginile web oficiale ale partenerilor externi de dezvoltare, OCDE¹¹, MF, BNM etc.

Raportul analizează doar asistența externă acordată Republicii Moldova și nu include ajutoarele umanitare, donațiile, sponsorizările sau alte acțiuni cu caracter filantropic către beneficiari, persoane fizice sau juridice din Republica Moldova. Totodată, Raportul nu include asistența recepționată de către BNM, asistența externă acordată de către asociațiile obștești internaționale, precum și asistența externă primită de către asociațiile obștești înregistrate în Republica Moldova.

Valutele de referință utilizate în raport sunt EUR și MDL. Pentru a estima valoarea totală a AE în anul 2022, la convertire, a fost utilizat cursul mediu anual de schimb al Băncii Naționale a Moldovei pentru valutele utilizate în raport cu MDL.

LIMITĂRILE ANALIZEI

Din motive obiective, în cadrul prezentului Raport pot fi:

- omise anumite sau unele informații relevante proiectelor/programelor de asistență externă, deoarece nu au fost raportate de coordonatorii sectoriali sau partenerii externi;
- prezente eventuale discrepanțe dintre datele partenerilor externi comparativ cu cele ale autorităților publice și cele reflectate în sistemul național trezorerial. Acest fapt se datorează: (i) ariei de acoperire (sector public/ privat/ONG), (ii) atribuirii corecte a tipologiei AE, (iii) raportării multiple a bugetului/numărului de proiecte de către mai mulți parteneri externi de dezvoltare/ coordonatori sectoriali (care (co)finanțează și implementează același proiect);
- omise proiectele implementate la nivel regional cu un buget comun pentru mai multe țări (ex. Parteneriatul Estic);
- divergențe aferente ratei de schimb valutar utilizate la nivel național comparativ cu ratele utilizate de partenerii externi de dezvoltare;
- discrepanțe dintre datele aferente angajamentelor și debursărilor raportate de către partenerii externi de dezvoltare comparativ cu datele din AMP, ce denotă că beneficiarii și/sau implementatorii nu înregistrează/ actualizează sistematic informația aferentă proiectelor/programelor de asistență externă pe AMP, fapt ce afectează per general veridicitatea datelor aferente asistenței externe. Totodată, în cazul proiectelor unor parteneri externi, implementate prin management direct și indirect, furnizarea informațiilor privind fluxurile financiare din bugetul proiectului nu se efectuează către beneficiarul final, ceea ce face imposibilă înregistrarea acestora în evidența contabilă a beneficiarilor naționali și implicit în AMP.

¹¹ https://public.tableau.com/views/OECDACAidataglacebyregion/Region?:language=en-EN&publish=yes&:display_count=n&:origin=viz_share_link?&:showVizHome=no#1

MECANISMUL DE COORDONARE ȘI MANAGEMENT AL ASISTENȚEI EXTERNE REGLEMENTAT DE CADRUL NORMATIV ÎN VIGOARE

Regulamentul cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 377 din 25 aprilie 2018, stabilește principiile și procedurile, care definesc cadrul instituțional aferent asistenței externe, precum și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe.

Cadrul instituțional de coordonare a asistenței externe include:

- **autoritatea națională de coordonare a asistenței externe** - MF, fiind responsabil de mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, îndeplinind în perioada anului 2022 rolul de punct unic de contact/control în relația cu partenerii externi de dezvoltare și autoritățile publice privind propunerile de proiecte/programe de asistență externă.
- **coordonatorul sectorial al asistenței externe** - autoritatea publică centrală, responsabilă de politica în sector sau autoritatea publică, în cazul în care sectorul din care face parte nu dispune de autoritate publică centrală de specialitate, responsabilă de politica în sector.
- **consiliile sectoriale** - organ consultativ, creat¹² în baza principiului de parteneriat și abilitat cu funcții de programare și monitorizare sectorială a proiectelor și programelor de asistență externă. Consiliile sectoriale sunt organizate la nivel de ministere sau altă autoritate publică centrală și sunt conduse de conducătorul instituției sau adjunctul acesteia.

Mecanismul de coordonare și management al asistenței externe prevede următoarele etape: programarea, implementarea, monitorizarea, raportarea și evaluarea.

- **PROGRAMAREA:** Autoritatea națională de coordonare a asistenței externe și coordonatorul

sectorial, în procesul de programare a asistenței externe, vor urma calendarul bugetar. Etapa de programare constă din următoarele faze: (i) determinarea priorităților; (ii) identificarea ideilor de proiect și formularea propunerilor, fișelor și termenilor de referință ai proiectelor; (iii) negocierea și semnarea acordurilor de asistență externă.

- **IMPLEMENTAREA** proiectului/programului de asistență externă este responsabilitatea beneficiarului primar și/sau implementatorului sub conducerea coordonatorului sectorial. Deciziile privind extinderea, restructurarea, suspendarea proiectelor/programelor de asistență externă în derulare sau alte modificări necesare pentru a asigura utilizarea durabilă și eficientă a resurselor disponibile se iau de către autoritatea națională de coordonare a asistenței externe, în baza propunerilor parvenite de la coordonatorul sectorial al asistenței externe.
- **MONITORIZAREA** implementării proiectelor/programelor de asistență externă, în scopul evaluării eficienței, eficacității, impactului și durabilității acestora, este efectuată prin intermediul rapoartelor de progres.
- **EVALUAREA** proiectelor/programelor de asistență externă se efectuează la solicitarea autorității naționale de coordonare a asistenței externe, după caz.

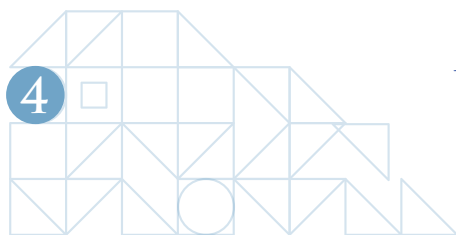
Totodată, pe parcursul anului 2022, Comitetul Interministerial de Planificare Strategică (CIPS) și-a relansat activitățile. CIPS are drept scop coordonarea și monitorizarea activităților privind elaborarea și implementarea Strategiei naționale de dezvoltare, a planului național de dezvoltare, a Planului anual de acțiuni al Guvernului, a Cadrului bugetar pe termen mediu și a altor documente de politici publice, inclusiv a celor aferente procesului de integrare europeană și coordonării asistenței externe. Funcțiile de bază ale CIPS¹³ în domeniul asistenței externe sunt:

¹² Pe parcursul anului 2022, au avut loc 4 ședințe ale consiliilor sectoriale de asistență externă (în domeniul energetic, agricultură și dezvoltare rurală, aprovizionare cu apă și sanitație, în domeniul transporturilor). La nivel de autoritate pot fi create mai multe consilii sectoriale în funcție de complexitatea domeniului.

¹³ Hotărârea Guvernului nr.366 din 08.06.2022 pentru modificarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 838/2008 privind instituirea Comitetului interministerial pentru planificarea strategică

(i) aprobarea priorităților și proiectelor/programelor de asistență externă și asigurarea corelării acestora cu prioritățile strategice de dezvoltare a țării; **(ii)** monitorizarea realizării programelor de asistență externă și a acordurilor semnate în numele Guvernului cu instituțiile financiare internaționale și partenerii externi de dezvoltare; **(iii)** aprobarea listei de proiecte investiționale de importanță națională și coordonează monitorizarea implementării acestora etc.

ASISTENȚA EXTERNĂ RECEPȚIONATĂ DE CĂTRE REPUBLICA MOLDOVA PE PARCURSUL ANULUI 2022

In 2022, RM a recepționat un volum mai mare de asistență externă din partea partenerilor externi de dezvoltare, în special asistență nerambursabilă, întru susținerea Republicii Moldova în atenuarea multiplelor crize și a consecințelor conexe.

În cele ce urmează, este prezentată informația privind asistența externă recepționată din partea partenerilor externi de dezvoltare¹⁴. Este important de menționat că, în pofida angajamentelor internaționale în domeniul eficientizării asistenței externe, care presupune înregistrarea acesteia în sistemul bugetar național, o pondere destul de semnificativă a asistenței din partea partenerilor externi de dezvoltare se implementează în afara sistemului național trezorerial (prin management direct și indirect al donatorilor, ex. prin agențiile oficiale de dezvoltare ale statelor membre UE și/sau agenții ale ONU și alți parteneri multilaterali). Evidența asistenței externe acordate în afara bugetului este realizată prin intermediul AMP.

4.1. ASISTENȚA EXTERNĂ RECEPȚIONATĂ¹⁵

Pe parcursul anului 2022, partenerii externi de dezvoltare au realizat debursări din împrumuturi și granturi de cca 1 367,9 mil EUR (echivalent a cca 27 091,7 mil. MDL), (în creștere cu 478,2 mil. EUR față de anul 2021), în timp ce angajamentele pentru proiectele de dezvoltare vizate au atins 1 836,0 mil EUR (echivalent a cca 36 362,6 mil. MDL), (în creștere cu 1 009,9 mil. EUR față de anul 2021), (a se vedea Anexa 1). Valoarea înaltă a debursărilor se datorează în mare parte asistenței acordate în mod excepțional în contextul crizei energetice, a crizei războiului din Ucraina și a consecințelor conexe, resurse care nu au urmat ciclul clasic de programare. Din volumul asistenței externe debursate, pentru atenuarea crizei energetice au fost alocate 278 mil. EUR (echivalent a cca 5 505,9 mil. MDL).

Totodată, au fost finanțate 583 proiecte de asistență externă, dintre care aproximativ 211 au fost lansate, iar 175 au fost finalizate pe parcursul anului 2022. Volumul total al asistenței în derulare este de cca 3 855,5 mil. EUR (echivalent a cca 76,359,3 mil. MDL).

Pe parcursul anului 2022, printre principalii parteneri externi de dezvoltare multilaterali ai Republicii Moldova, conform valorii debursărilor realizate, s-au evidențiat: BERD (372,6 mil EUR, echivalent a cca 7 379,5 mil. MDL), BM (184 mil EUR, echivalent a cca 3 644,2 mil. MDL), CE (177,9 mil EUR, echivalent a cca 3 523,4 mil. MDL), FMI (162,9 mil EUR, echivalent a cca 3 226,3 mil. MDL), BEI (68,8 mil EUR, echivalent a cca 1 362,6 mil. MDL) etc.

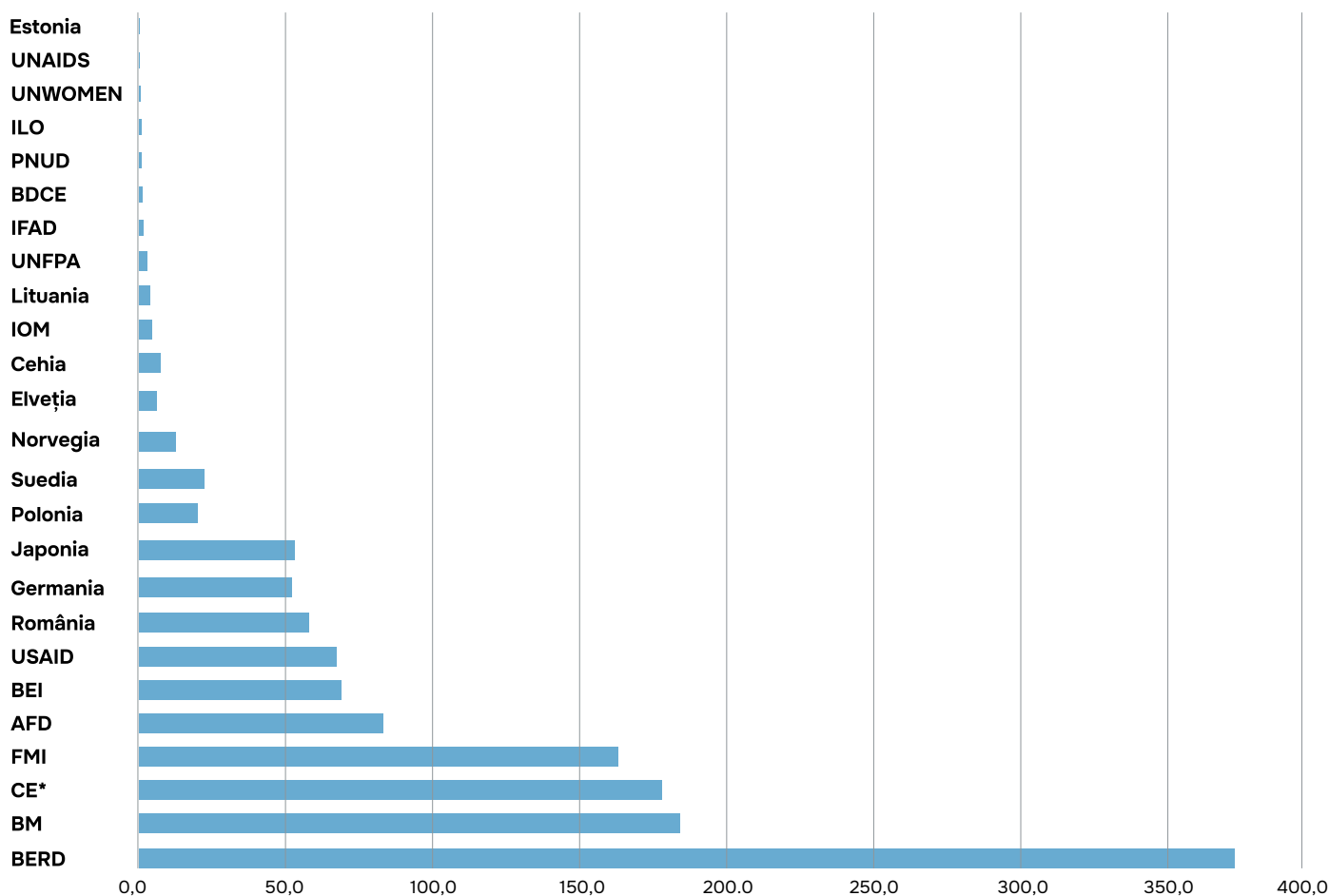
Totodată, în topul creditorilor/donatorilor bilaterali se regăsesc: AFD (83 mil. EUR, echivalent a cca 1 643,8 mil. MDL), Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (67,1 mil. EUR, echivalent a cca 1 328,9 mil. MDL), România (57,9 mil. EUR, echivalent a cca 1 146,7 mil. MDL), Republica Federală Germania (51,9 mil. EUR, echivalent a cca 1 027,9 mil. MDL), Japonia (41,9 mil. EUR, echivalent a cca 829,8 mil. MDL), Regatul Suediei (22,5 mil. EUR, echivalent a cca 445,5 mil. MDL), Polonia (20,0 mil. EUR, echivalent a cca 387,1 mil. MDL), Regatul Norvegiei (17,7 mil. EUR, echivalent a cca 350,5 mil. MDL), Agențiile ONU¹⁶ (15,1 mil. EUR, echivalent a cca 299,1 mil. MDL) etc.

¹⁴ Asistența pentru sectorul privat și ONG nu sunt subiect al cadrului normativ în vigoare

¹⁵ Conform datelor prezentate de către partenerii externi de dezvoltare

¹⁶ Agențiile ONU implementează AOD inclusiv a diversilor parteneri prin sistemul multilateral, în principal prin contribuții alocate (earmarked contributions).

DIAGRAMA 1: TOPUL PARTENERILOR DE DEZVOLTARE, CONFORM DEBURSĂRILOR ÎN ANUL 2022 (MIL. EUR)

Sursă: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

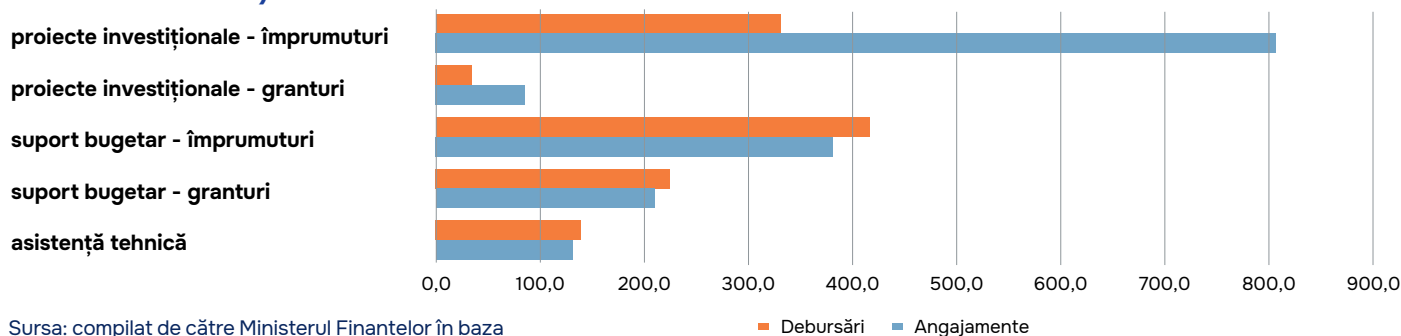
* CE -include și sumele încasate din Asistența Macro-Financiară și suport bugetar, însă nu include programele de cooperare transfrontalieră și transnațională, care sunt gestionate direct de autoritățile de management, precum și alte resurse regionale oferite direct sau indirect Republicii Moldova.

În conformitate cu informația recepționată din partea partenerilor externi de dezvoltare, se prezintă după cum urmează informație privind asistența externă debursată pe instrumentele de finanțare conform sectoarelor recipiente.

(i) Sectorul public, în anul 2022, ca și în anul 2021, a reprezentat principalul canal de distribuție a asistenței externe, menținându-și ponderea practic la același nivel (84,3 %) cu o descreștere cu 1,3 p.p., față de anul 2021. O pondere semnificativă a asistenței a fost debursată întru atenuarea crizelor cu care se confruntă

Republica Moldova, cu precădere criza energetică, criza războiului din Ucraina și a consecințelor conexe.

Conform datelor furnizate în cadrul exercițiului de raportare a asistenței externe, sectorul în cauză a fost finanțat în mare parte din suport bugetar sub formă de împrumuturi externe (36,3%), urmat de proiectele investiționale sub formă de împrumuturi (28,9%), suporturi bugetare acordate sub formă de granturi (19,6%), asistență tehnică (12,2%) și proiecte investiționale sub formă de granturi (3,0%).

DIAGRAMA 2. STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL PUBLIC)¹⁷

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

■ Deburșări ■ Angajamente

¹⁷Notă: Instrumentele de finanțare corespund definițiilor OECD. Asistență tehnică - acțiuni care vizează furnizarea de know-how sub formă de instruire/consolidarea capacităților, muncă analitică și cheltuieli asociate. Suport bugetar: granturi - fonduri nerambursabile transferate la trezoreria națională pentru finanțarea programelor sau proiectelor gestionate conform procedurilor bugetare naționale. Suport bugetar: împrumuturi-transferuri către trezoreria națională pentru care se angajează datorii legale. Proiecte de investiții: granturi - activități destinate în principal creșterii capitalului fizic al beneficiarului, care nu angajează datorii beneficiarului. Proiecte de investiții: împrumuturi - activități destinate în principal creșterii capitalului fizic al beneficiarului, care angajează datorii beneficiarului.

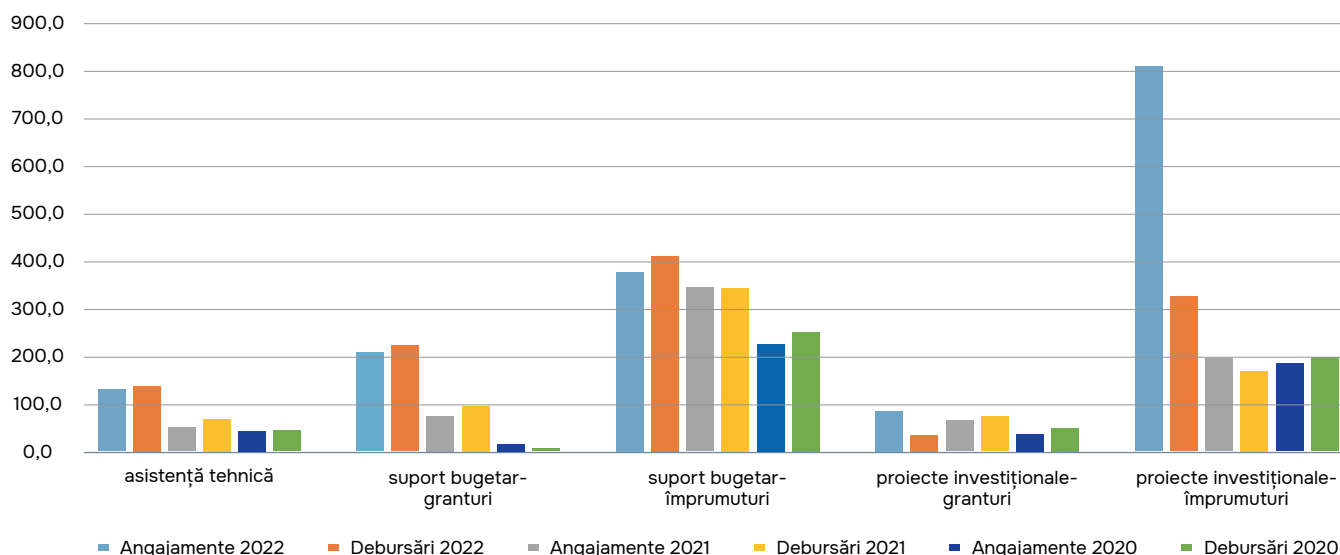
În contextul finanțării cheltuielilor capitale, în anul 2022 BERD își menține poziția de top cu o pondere de cca 72% din valoarea resurselor de împrumut debursate pentru proiectele investiționale, printre care: "Securitatea gazelor", „Proiectul de reabilitarea drumurilor, faza IV” etc. BERD este urmat de BEI cu o valoare debursată de cca 53,3 mil. EUR (echivalent a cca 1 055,6 mil. MDL) pentru finanțarea sectorului energetic și a infrastructurii drumurilor, precum și de către BM, care a debursat resurse financiare în sumă de 28,9 mil. EUR (echivalent a cca 572,3 mil. MDL) întru finanțarea proiectelor din cadrul sectorului infrastructurii drumurilor, sănătății, educației etc. Totodată, pe parcursul anului 2022, JICA, întru implementarea proiectului investițional „Modernizarea echipamentelor agricole”, a debursat suma de 8,8 mil. EUR (echivalent a cca 174,3 mil. MDL).

Asistența tehnică, importantă pentru facilitarea implementării proiectelor investiționale, consolidării capacităților instituționale și suport în derularea reformelor cheie, a reprezentat cca 12,2% din volumul total de resurse externe mobilizate în anul

2022 prin intermediul sectorului public, în creștere față de anul 2021 cu 3,1 p.p. Astfel, pe parcursul anului 2022, în sectorul public, conform datelor furnizate de către partenerii externi de dezvoltare, au fost înregistrate debursări în valoare de 140,2 mil. EUR (echivalent a cca 2 776,5 mil. MDL). Dintre acestea cca 42,4 mil. EUR (echivalent a cca 839,7 mil. MDL) au fost alocate de către Guvernul României întru implementarea a 40 proiecte de asistență tehnică, urmat de CE cu debursări în mărime de 34,4 mil. EUR (echivalent a cca 681,3 mil. MDL), (inclusiv prin intermediul proiectelor Twinning¹⁸ și TAIEX¹⁹), precum și de USAID cu debursări în valoare de 22,5 mil. EUR (echivalent a cca 445,6 mil. MDL).

La capitolul granturilor aferente proiectelor investiționale pentru sectorul public, lider detașat în continuare a fost CE (finanțarea a circa 29 proiecte în curs de implementare) cu debursări în sumă de 14,9 mil. EUR (echivalent a cca 295,1 mil. MDL), reprezentând cca 42,7% din suma granturilor debursate de toți partenerii externi în sectorul public întru implementarea proiectelor investiționale.

DIAGRAMA 3. STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL PUBLIC) ÎN PERIOADA 2020-2022

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

Asistența externă canalizată prin sistemul trezorerial național. Din totalul volumului asistenței externe oferite sectorului public, conform sistemului trezorerial, în anul 2022, la Bugetul Public Național (BPN) au fost debursate granturi externe în sumă echivalentă a 4 539,4 mil. MDL se va include (echivalentul a cca 232,7 mil. EUR) destinate implementării proiectelor

investiționale și susținerii bugetului de stat. Debursarea granturilor per ansamblu a fost realizată la nivel de 185,5% față de anul 2021, ca urmare a debursării granturilor neplanificate pentru susținerea bugetului din partea Guvernului Republicii Federale Germania, Guvernului României, Guvernului Statelor Unite ale Americii, Guvernului Norvegiei.

¹⁸ 3 proiecte în domenii precum financiar-bancar, dezvoltare regională și siguranța alimentelor, date spațiale

¹⁹ 34 evenimente pe țară la care au participat 611 de funcționari publici

TABEL 1: STRUCTURA INTRĂRILOR ÎN BPN (MIL. MDL)

Indicator	Executat 2020	Executat 2021	Executat 2022	Executat anul curent față de cel precedent	
				devieri (+/-)	în %
Granturi primite	649,7	2 447,4	4 539,4	+2 092,0	185,5
Granturi primite de la Guvernele altor state	8,5	35,9	1 014,1	+978,2	2 824,8
Granturi primite de la organizațiile internaționale	641,2	2 411,5	3 525,3	+1 113,8	146,2
Granturi primite (% din cheltuieli BPN ²⁰)	0,9	3,3	5,05	+1,75	-
Granturi primite (% din cheltuieli BS ²¹)	1,7	4,8	7,12	+2,32	-
Granturi primite (% din cheltuieli BIB ²²)	0,3	1,0	1,7	+0,7	-
Împrumuturi externe (intrări)	9 748,0	10 793,3	13 159,5	+2 366,2	121,9
Împrumuturi (% din cheltuieli, BPN ²³)	14,8	14,7	14,7	0,0	-
Împrumuturi (% din cheltuieli, BS ²⁴)	25,3	21,4	20,6	-0,8	-
Împrumuturi (% din cheltuieli, BIB ²⁵)	4,7	4,5	4,8	+0,3	-
Total intrări din granturi și împrumuturi externe la BPN	10 397,7	13 240,7	17 698,9	+4 458,2	-

Sursă: sintetizat conform datelor Rapoartelor privind executarea bugetului public național și a bugetului de stat în anul 2021 și anul 2020

Concomitent, intrările din asistența externă reflectate în BPN, în anul 2022, au constituit 6,5% din valoarea Produsului Intern Brut înregistrat, fiind în creștere cu 1,0 p.p. față de anul 2021, în mare parte datorită creditelor de urgență destinate suportului bugetar.

Volumul asistenței externe, reflectate prin BPN, în 2022 și raportate la numărul populației cu reședință obținută a constituit cca 7 043,5 MDL (echivalent a 355,7 EUR) pe cap de locuitor²⁶, în creștere față de anul 2021 cu 1 945,2 MDL (echivalent a 98,3 EUR) pe cap de locuitor.

Pe parcursul anului 2022, au fost semnate un șir de Acorduri de grant și împrumuturi externe, reflectate în Anexa 2 la prezentul Raport. De asemenea, pe parcursul perioadei de raportare, de comun cu partenerii externi, MF a coordonat dialogul la nivel

național aferent priorităților pentru noile Strategii de dezvoltare cu țara, precum și a fost semnat Cadru de parteneriat cu ONU (Anexa 3). Totodată, se prezintă în anexă sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pentru anul 2022 (executat, cheltuieli), (Anexa 4).

(ii) Sectorul privat, în anul 2022, conform datelor prezentate de către partenerii externi de dezvoltare, este al doilea canal de distribuție al asistenței externe în Republica Moldova. Acesta a beneficiat de cca 12,7% din toate resursele externe investite de donatori și creditori, în creștere față de anul 2021 cu 1,1 p.p.

Cea mai mare pondere din totalul debursărilor acordate pentru sectorul privat o dețin împrumuturile (89,4%), urmată de asistența tehnică (10,0%), granturi (0,5%) și alte instrumente (0,1%).

²⁰ Cheltuieli din BPN în 2022 - 89 920,5 mil. MDL, iar în 2021 - 73 262,5 mil. MDL (nu includ activele nefinanciare)

²¹ Cheltuieli din BS în 2022 - 63 744,5 mil. MDL, iar în 2021 - 50 370,6 mil. MDL (nu includ activele nefinanciare)

²² PIB în 2022 - 272,6 mlrd. MDL, iar în 2021 - 241,9 mlrd. MDL https://statistica.gov.md/ro/produsul-intern-brut-in-trimestrul-iv-si-ianuarie-decembrie-2022-9497_60340.html

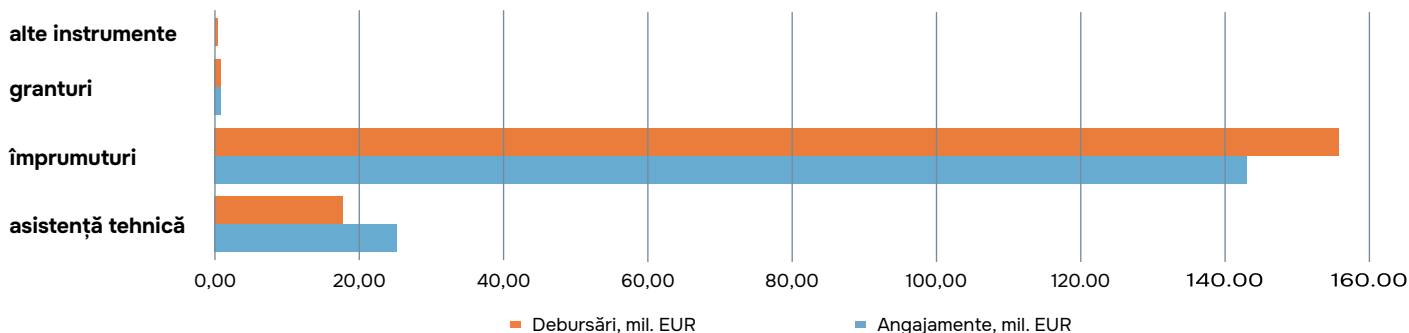
²³ Cheltuieli din BPN în 2022 - 89 920,5 mil. MDL, iar în 2021 - 73 262,5 mil. MDL (nu includ activele nefinanciare)

²⁴ Cheltuieli din BS în 2022 - 63 744,5 mil. MDL, iar în 2021 - 50 370,6 mil. MDL (nu includ activele nefinanciare)

²⁵ PIB în 2022 - 272,6 mlrd. MDL, iar în 2021 - 241,9 mlrd. MDL https://statistica.gov.md/ro/produsul-intern-brut-in-trimestrul-iv-si-ianuarie-decembrie-2022-9497_60340.html

²⁶ Numărul populației cu reședință obișnuită la 01.01.2023 a constituit 2 512,8 mii persoane https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/25

DIAGRAMA 4. STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL PRIVAT)

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

Notă: Instrumentele de finanțare corespund definițiilor OECD.

* Nu includ instrumentele financiare negociate direct de către sectorul privat, în afara proiectelor/programeelor negociate de Guvernul Republicii Moldova cu partenerii externi de dezvoltare.

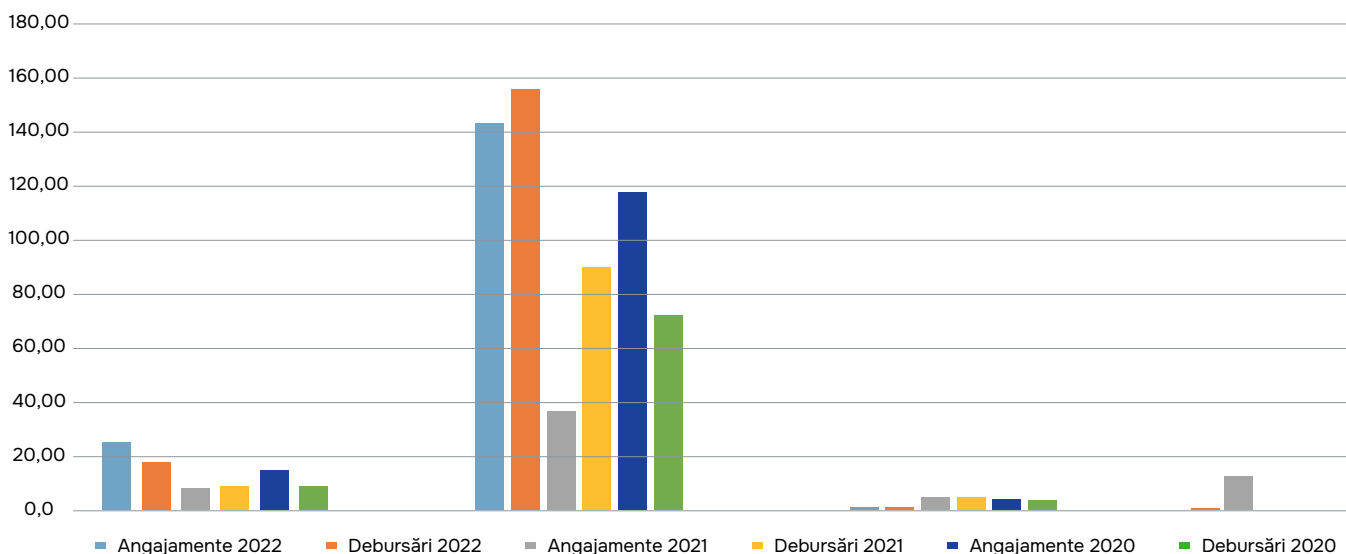
Astfel, printre partenerii externi prezenți în sectorul privat cu cea mai mare pondere de debursări sub formă de împrumut evidențiem: BERD, defalcând mijloace financiare în valoare de 132,6 mil. EUR (echivalent a cca 2 626,2 mil. MDL), ce constituie 85,2% din valoarea totală debursată din împrumuturi. BERD a fost urmat de către BEI cu debursări în sectorul privat în valoare de 15 mil. EUR (echivalent a cca 297,1 mil. MDL) pentru implementarea proiectului în curs de desfășurare aferent întreprinderilor mici și mijlocii.

De asemenea, au fost debursați 10,2 mil. EUR (echivalent a cca 202,1 mil. MDL) din partea USAID

(sau cca 5,9% din valoarea totală debursată în sector) întru implementarea proiectelor de asistență tehnică în derulare în sectorul privat, urmat de Regatul Suediei cu debursări în valoare de 5,3 mil. EUR (echivalent a cca 104,9 mil. MDL) și de către Confederația Elvețiană cu o valoare de 0,9 mil. EUR (echivalent a cca 17,8 mil. MDL).

Totodată, în sectorul privat a fost debursată asistență nerambursabilă de către Lituania în mărime de cca 0,7 mil. EUR (echivalent a cca 13,9 mil. MDL). Aceasta a fost urmată de către România cu debursări în valoare de 0,2 mil. EUR (echivalent a cca 3,9 mil. MDL).

DIAGRAMA 5. STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL PUBLIC) ÎN PERIOADA 2020-2022

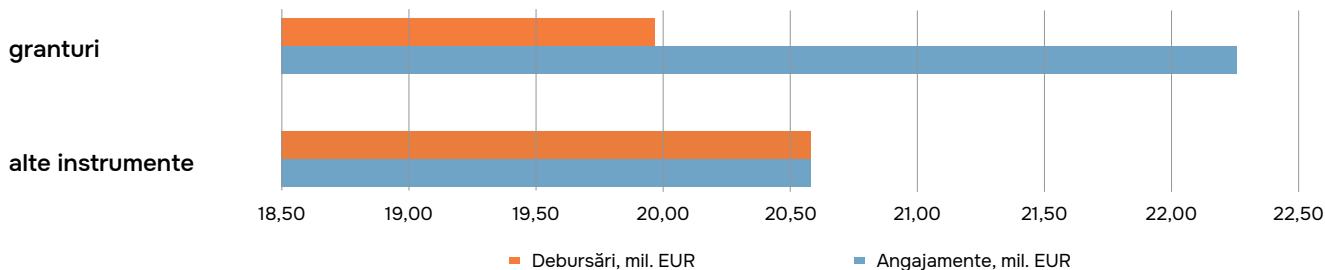

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

(iii) **Sectorul non-guvernamental** a recepționat, în 2022, cca 40,5 mil. EUR (echivalent a cca 802,1 mil. MDL) din partea partenerilor externi, în creștere în comparație cu anul 2021 cu 15,2 p.p. Acesta a reprezentat 2,9% din totalul de resurse externe

alocate de către partenerii externi de dezvoltare. Conform datelor furnizate în cadrul exercițiului de raportare a asistenței externe, marcăm prezența Japoniei cu o valoare debursată de 20,5 mil. EUR (echivalent a cca 406,1 mil. MDL).

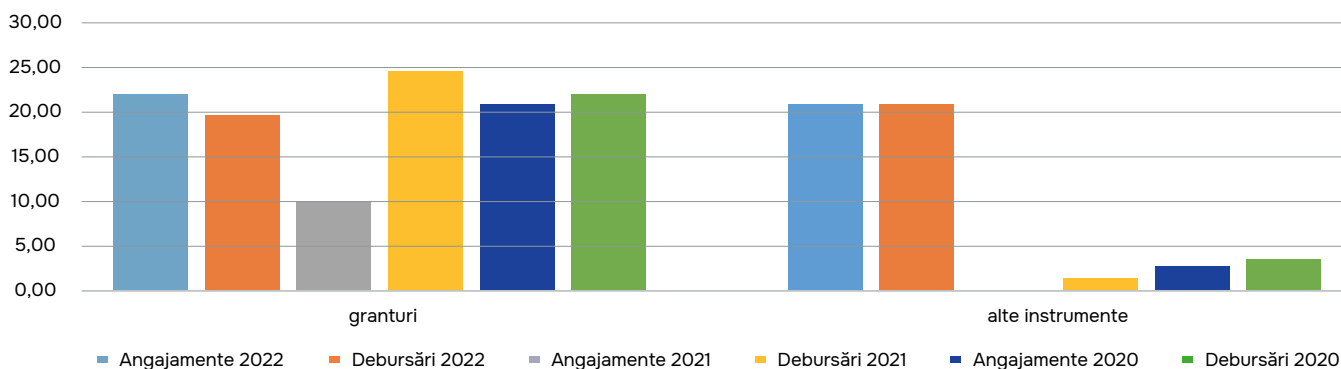
DIAGRAMA 6: STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL NON-GVERNAMENTAL)

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

Totodată, se prezintă mai jos structura asistenței pe instrumente de finanțare canalizate prin sectorul non-guvernamental în perioada 2020-2022.

DIAGRAMA 7. STRUCTURA ASISTENȚEI EXTERNE PE INSTRUMENTE DE FINANȚARE (CANALIZATĂ PRIN SECTORUL NON-GVERNAMENTAL) ÎN PERIOADA 2020-2022

Sursa: compilat de către Ministerul Finanțelor în baza datelor oferite de partenerii externi de dezvoltare

Într-o altă ordine de idei, datele din AMP și cele recepționate din partea partenerilor externi de dezvoltare diferă semnificativ. Prin urmare, la situația din 31 decembrie 2022, în conformitate cu datele extrase din AMP²⁷, pe teritoriul Republicii Moldova au fost în total înregistrate 820 proiecte de asistență externă.

În perioada anului 2022, volumul angajamentelor reflectate în AMP este în creștere cu cca 51,2 mil EUR (echivalent a cca 1 014,1 mil. MDL) în comparație cu anul precedent. Printre principalii parteneri externi se evidențiază: UE - 214,3 mil. EUR (echivalent a cca 4 244,3 mil. MDL); Guvernul Statelor Unite ale Americii - 210,3 mil. EUR (echivalent a cca 4165,1 mil. MDL), Banca Mondială - 189,6 mil. EUR (echivalent a cca 3 755,1 mil. MDL) etc.

Totodată, în perioada anului 2022, debursările cumulative reflectate în AMP s-au majorat, comparativ cu anul 2021 cu 110,1 mil. EUR (echivalent

a cca 2 180,6 mil. MDL), atingând valoarea de 637,1 mil EUR (echivalent a cca 12 617,9 mil. MDL). Cei mai mari parteneri externi se remarcă: Banca Mondială - 211,1 mil. EUR (echivalent a cca 4 180,9 mil. MDL), CE - 122,9 mil. EUR (echivalent a cca 2 434,1 mil. MDL), FMI - 68,9 mil. EUR (echivalent a cca 1 364,6 mil. MDL), Guvernul Statelor Unite ale Americii - 68,1 mil EUR (echivalent a cca 1 348,3 mil. MDL) etc.

Întru îmbunătățirea calității datelor aferente asistenței externe înregistrate în AMP, pe parcursul anului 2022 au fost demarate un șir de lucrări de perfecționare a funcționalității sistemului informațional în cauză (inclusiv migrarea și validarea a peste 500 de fișe de proiect/program). La data de 27 decembrie 2022, de comun cu echipa proiectului de asistență tehnică finanțat de UE „Suport pentru Guvernul RM în pregătirea proiectelor de investiții întru implementarea Agendei de Asociere RM-UE”, a fost lansată versiunea nouă a Platformei AMP.

²⁷ informația din AMP este înregistrată/actualizată de către beneficiari/implementatori ai proiectelor și programelor de asistență externă.

DIAGRAMA 8: STRUCTURA ANGAJAMENTELOR CURENTE PER DONATORI/CREDITORI. ANGAJAMANTE CURENTE: 847,8 MIL.

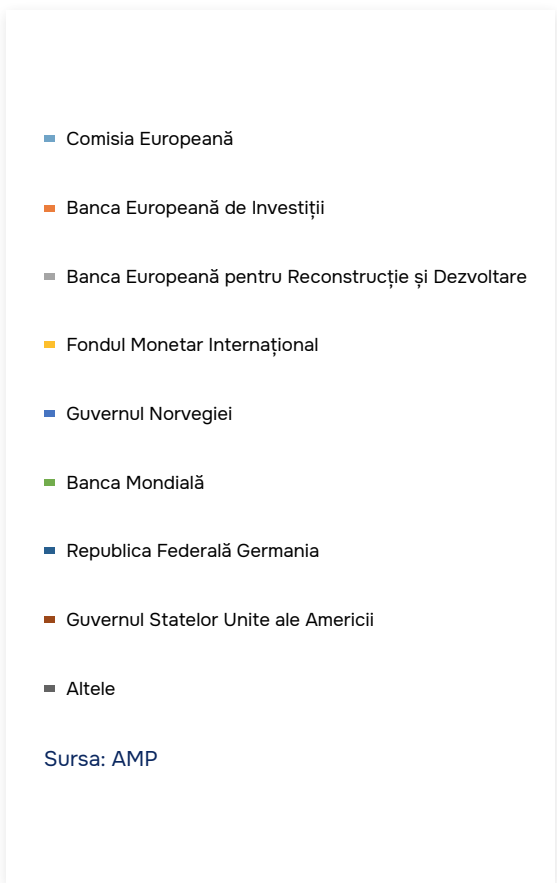
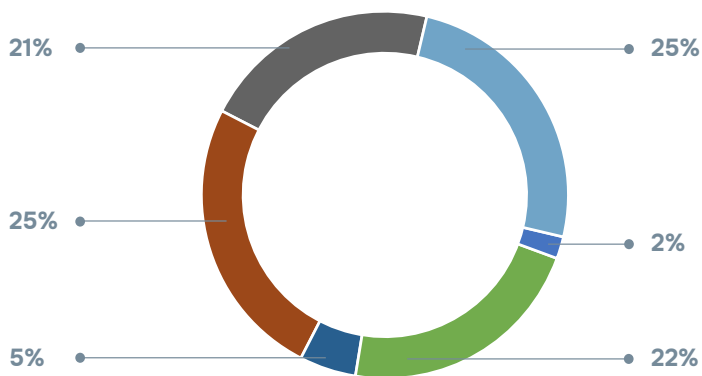
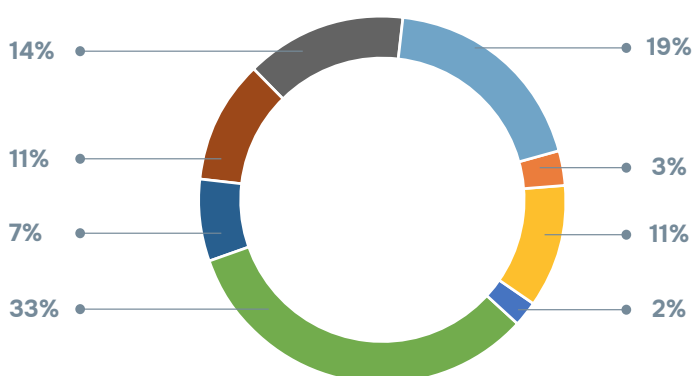

DIAGRAMA 9: STRUCTURA DEBURSĂRIILOR CURENTE PER DONATORI/CREDITORI. DEBURSĂRI CURENTE: 637,1 MIL. EUR

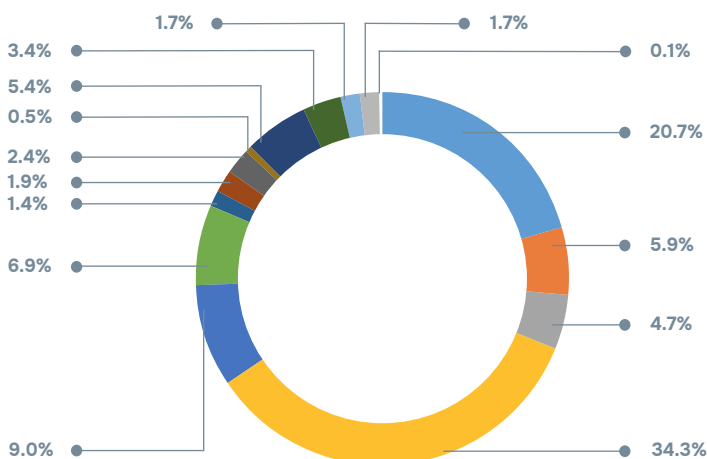
4.2. ASISTENȚA RECEPȚIONATĂ CONFORM SECTOARELOR DE INTERVENȚIE

În contextul realității anului 2022, ținând cont de coerența și complementaritatea instrumentelor oferite de comunitatea donatorilor/creditorilor (în funcție de specificul individual de intervenție al fiecărui partener de dezvoltare), precum și a oportunităților privind accesarea și valorificarea asistenței externe în context de dezvoltare și provocări majore la nivel global și național, se denotă direcționarea mijloacelor financiare în următoarele sectoare ale economiei naționale, precum: energetic

(urmare a crizei energetice), infrastructura drumurilor, sănătate (urmare a crizei războiului din Ucraina și a consecințelor conexe), agricultură, protecție civilă, mediu de afaceri etc., însumând o valoare a debursărilor pentru anul 2022 de cca 363,9 mil. EUR ²⁸ (echivalent a cca 7 207,2 mil. MDL) (Anexa 5).

Distribuția resurselor externe pe sectoare de intervenție se prezintă după cum urmează:

DIAGRAMA 10: STRUCTURA INTRĂRIILOR DE ASISTENȚĂ FINANCIARĂ EXTERNĂ CONFORM SECTOARELOR DE INTERVENȚIE

Sursa: compilat de către MF în baza datelor prezentate de către coordonatorii sectoriali

²⁸ Nu include asistența externă recepționată din partea Fondului Monetar Internațional, asistența macrofinanciară și asistența canalizată organizațiilor societății civile.

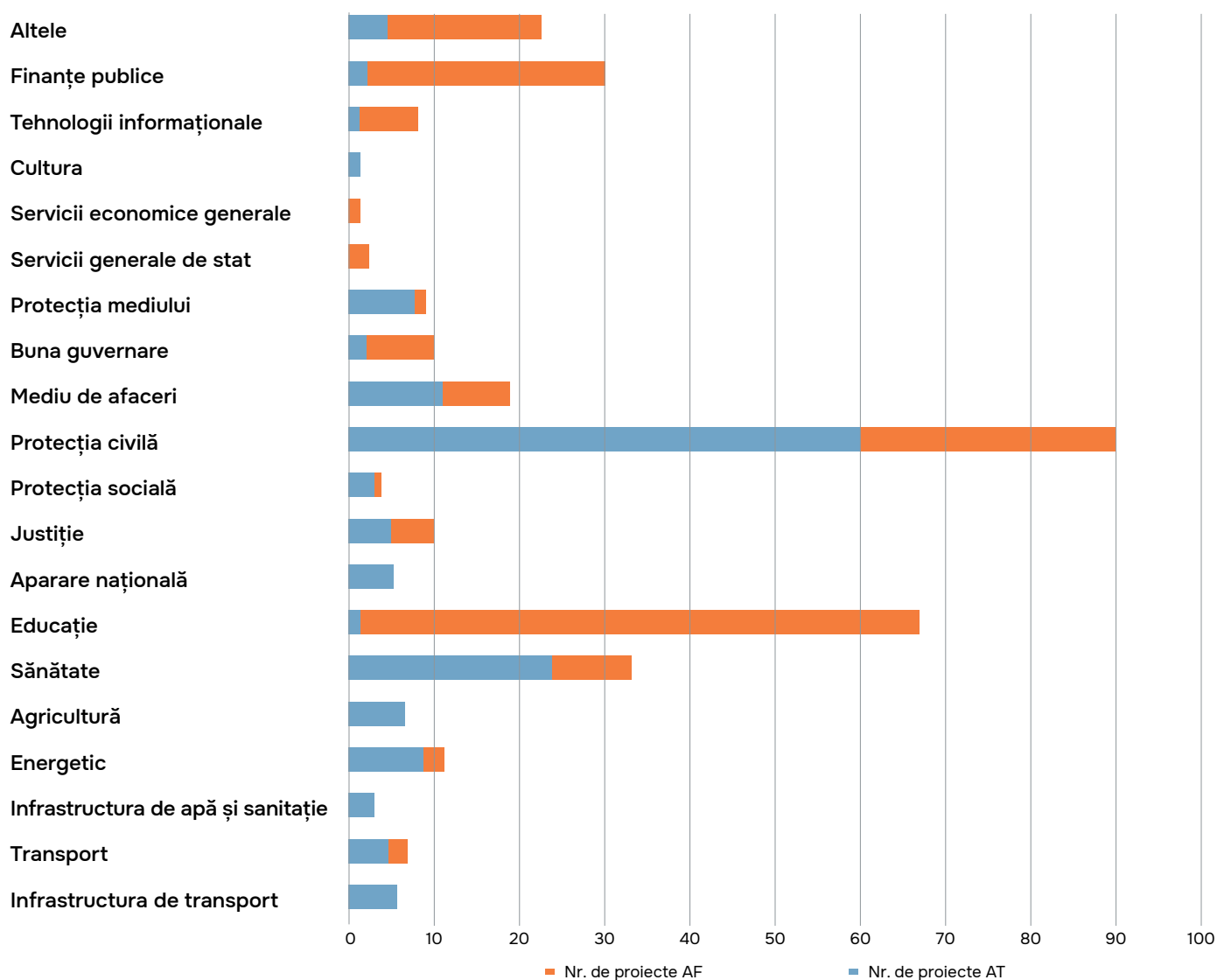
Retrospectiv, analizând sub aspect dinamic, observăm o creștere a valorii nominale a debursărilor din resurse externe pentru anul 2022 cu 120,4 mil. EUR (echivalent a cca 2 384,6 mil. MDL), sau cu circa 49,5 % mai mult față de anul 2021, când valoarea debursărilor din resursele externe cifrau cca 243,5 mil. EUR (echivalent a cca 4 822,6 mil. MDL).

Mai mult decât atât, pe parcursul perioadei de referință, conlucrarea coordonată și cuprinzătoare cu comunitatea donatorilor/creditorilor a permis implementarea a circa 340 de proiecte de asistență externă, dintre care 158 de proiecte vizând asistența

financiară în valoare de circa 2 571,4 mil. EUR (echivalent a cca 50 927,4 mil. MDL), și circa 182²⁹ de proiecte de asistență tehnică în valoare totală de 360,7 mil. EUR (echivalent a cca 7 143,8 mil. MDL), menite să abordeze necesitățile de dezvoltare ale Republicii Moldova și nemijlocit asigurarea dezvoltării capacităților instituționale naționale pentru a răspunde nevoilor proprii de dezvoltare.

Repartizarea proiectelor de asistență financiară și tehnică conform sectoarelor de intervenție se prezintă după cum urmează:

DIAGRAMA 11: DISTRIBUȚIA PROIECTELOR DE ASISTENȚĂ FINANCIARĂ ȘI TEHNICĂ CONFORM SECTOARELOR DE INTERVENȚIE ÎN ANUL 2022

Sursa: compilat de către MF în baza datelor prezentate de către coordonatorii sectoriali

²⁹ Dat fiind faptul că unele proiecte de asistență tehnică au multipli beneficiari în rândul Autorităților Publice Centrale, acestea au fost raportate sub aspect nominal și valoric de fiecare beneficiar în parte, fapt ce denotă că nr. proiectelor de asistență tehnică precum și valoarea totală a asistenței tehnice în realitate este mai mic.

Datorită consolidării eforturilor coordonatorilor sectoriali ai asistenței externe în asigurarea atingerii maxime a obiectivului general și obiectivelor specifice ale proiectelor sectoriale, cu utilizarea eficientă a mijloacelor acordate, se cuvine a fi evidențiate

proiectele/programele finanțate din surse externe care au înregistrat cele mai mari debursări în totalul debursărilor pentru anul 2022, per instrument de finanțare în parte (grant/împrumut).

Astfel, primele poziții în clasamentul proiectelor finanțate din surse externe nerambursabile se atribuie următoarelor proiecte:

- ▶ **PROGRAMUL** de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei în Moldova - **9,1 mil. EUR** (echivalent a cca 180,3 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** „Acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție a copilului, inclusiv serviciilor sociale” - **5,4 mil. EUR** (echivalent a cca 106,9 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** de susținere al Programului în sectorul drumurilor - **2,6 mil. EUR** (echivalent a cca 51,5 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** „Eficiența energetică și izolarea termică a clădirilor publice și a blocurilor locative din mun.Chișinău” - **1,9 mil. EUR** (echivalent a cca 37,6 mil. MDL)

La capitolul proiectelor finanțate din surse externe rambursabile, în baza debursărilor înregistrate pe parcursul anului de gestiune 2022, se prezintă următoarele proiecte:

- ▶ **PROIECTUL** „Securitatea furnizării cu gaze” - **166 mil. EUR** (echivalent a cca 3 287,7 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** privind reabilitarea drumurilor în Republica Moldova, faza IV - **41,3 mil. EUR** (echivalent a cca 817,9 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** „Livada Moldovei” - **21,0 mil. EUR** (echivalent a cca 415,9 mil. MDL)
- ▶ **PROIECTUL** de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova - **14,4 mil. EUR** (echivalent a cca 285,2 mil. MDL)

În contextul resurselor creditare, pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe au fost atrase resurse financiare de la instituții financiare internaționale precum: BERD, BEI, BM, JICA etc.

Asistența pentru dezvoltare canalizată în anul 2022 din partea partenerilor externi de dezvoltare a avut drept scop de a contribui la stimularea creșterii economice durabile prin investiții în: sporirea independenței energetice, modernizarea infrastructurii, modernizarea sectorului agricol, modernizarea infrastructurii medicale și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, dezvoltarea sectorului privat etc.

4.3. PLATFORMA DE SPRIJIN PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Pe parcursul anului 2022, Republica Moldova, urmare a efectelor multidimensionale ale războiului din Ucraina, a avut de înfruntat o serie de crize suprapuse: pe de o parte, o criză umanitară, generată de valul de refugiați, pe de altă parte, o criză economică, determinată de consecințele pandemiei COVID-19, pierderea unor piețe și lanțuri de desfacere din regiune din cauza războiului, provocărilor în asigurarea securității energetice, cheltuielilor bugetare suplimentare, presiunilor inflaționiste majore etc.

Prin urmare, întru susținerea Guvernului Republicii Moldova de a trece cu bine peste aceste crize, precum și întru implementarea reformelor necesare pentru modernizarea statului și consolidarea rezilienței instituțiilor sale, partenerii externi de dezvoltare au susținut Republica Moldova atât financiar, cât și tehnic, inclusiv prin lansarea Conferinței ministeriale „Platforma de Sprijin pentru Republica Moldova”.

Platforma de Sprijin reprezintă o inițiativă a Germaniei, României și Franței, ce are drept scop mobilizarea, concentrarea și coordonarea sprijinului politic, tehnic și financiar al țărilor dezvoltate pentru Republica Moldova.

Pe parcursul anului 2022, și-au desfășurat activitatea trei Conferințe ministeriale ”Platforma de Sprijin pentru Republica Moldova”: Berlin (05.04.2022), București (15.07.2022) și Paris (21.11.2022). Conferințele au reunit delegații din țările membre UE, G7, Asociației Europene a Liberului Schimb, organizații internaționale, instituții financiare etc. În cadrul celor trei Conferințe ministeriale partenerii de dezvoltare au enunțat pentru Republica Moldova angajamente financiare și umanitare în valoare echivalentă a cca. 1,4 mlrd. EUR³⁰ (echivalent a cca 27,7 mlrd. MDL), care urmează a fi alocate și valorificate în următorii ani.

Se menționează că o parte semnificativă din suportul anunțat în cadrul „Platformei de sprijin pentru Moldova” nu este gestionat de Guvern, ci de agențiile ONU și beneficiarii din sectorul privat ai diferitelor proiecte investiționale și scheme de garantare. În același timp, o parte din creditorii externi, precum BEI, BERD, Banca Mondială, BDCE etc și-au exprimat intenția de a oferi suport pentru proiectele investiționale de infrastructură pentru următorii ani, care vor contribui la consolidarea rezilienței statului nostru.

³⁰ <https://mf.gov.md/ro/content/peste-420-milioane-de-euro-au-fost-transferate-%C3%AEn-bugetul-de-stat-dup%C4%83-cele-trei-conferin%C8%9Be>

SUPTUL BUGETAR OFERIT REPUBLICII MOLDOVA DE CĂTRE PARTENERII EXTERNI DE DEZVOLTARE

i.) La data de 11 mai 2022, Comitetul Executiv al **FMI** a aprobat³¹ alocarea a 144,81 mil USD (echivalent a 108,15 mil. DST, echivalent a cca 2 737,4 mil. MDL) Republicii Moldova, în contextul Mecanismului extins de creditare (ECF) și Mecanismului de finanțare extinsă (EFF). Scopul asistenței consta în abordarea provocărilor generate de războiul din Ucraina, protejarea coeziunii sociale prin acordarea de sprijin necesar păturilor social-vulnerabile, precum și suportul în realizarea reformelor structurale. Prin urmare, la data de 13 mai 2022, IMF a debursat suma prenotată.

De asemenea, întru susținerea Republicii Moldova în promovarea reformelor aferente fortificării rezistenței țării la șocurile socio-economice în contextul războiului din Ucraina, precum și a creșterii prețurilor la resursele energetice, FMI³² a debursat, la data de 23 septembrie 2022, 27 mil. USD (echivalentul a 20,65 mil. DST, echivalent a cca 510,4 mil. MDL).

ii.) La data de 1 august 2022, CE a debursat prima tranșă de 50 mil. EUR (echivalent a cca 989,2 mil. MDL) din pachetul de asistență macrofinanciară pentru Republica Moldova. Astfel, 35 mil. EUR (echivalent a cca 692,4 mil. MDL) sunt resurse financiare/împrumut pe termen lung în condiții preferențiale și 15 mil. EUR (echivalent a cca 296,8 mil. MDL) sub formă de granturi. Aceasta este prima tranșă din asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova în valoare de 150 mil. EUR (echivalent a cca 2 970,8 mil. MDL) oferită, în trei tranșe, pe parcursul anilor 2022-2024 conform prevederilor Memorandumului de Înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova semnat la 22 iunie 2022 (intrat în vigoare la 18 iulie 2022). Totodată, în conformitate cu prevederile Memorandumului sunt prestabilite condiționalități pentru debursarea: tranșei I – 3 condiționalități; tranșei II – 6 condiționalități; tranșei III – 6 condiționalități.

De asemenea, asistența macro-financiară face parte din volumul asistenței UE și al altor parteneri

externi de dezvoltare vociferat în cadrul Platformei de sprijin, inițiată la Berlin la 5 aprilie 2022, pentru a susține Republica Moldova să depășească multiplele crize cu care se confruntă.

iii.) Totodată, întru susținerea măsurilor de consolidare a redresării socio-economice pe termen lung, precum și a eforturilor în asigurarea securității energetice în Republica Moldova, CE a debursat, la data de 19 august 2022, mijloace financiare sub formă de grant în valoare de 75 mil. EUR (echivalent a cca 1 466,9 mil. MDL).

Aceasta reprezintă a doua tranșă de suport bugetar oferit de Comisia Europeană Republicii Moldova, ca urmare a îndeplinirii celor 4 condiționalități stipulate în cadrul Amendamentului nr. 1 la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Contractul de consolidare a statului și rezilienței pentru Republica Moldova semnat la data de 21 iulie 2022.

Cu titlu informativ, suma totală a programului de suport bugetar/grant atinge valoarea de 135 mil. EUR (echivalent a cca 2 673,7 mil. MDL), prima tranșă în mărime de 60 mil. EUR (echivalent a cca 1 210,6 mil. MDL) fiind debursată la data de 24 decembrie 2021.

iv.) Suplimentar, întru susținerea programelor de stat privind compensarea creșterii costurilor energiei pentru grupurile vulnerabile, Guvernul Republicii Federale Germania, la data de 28 noiembrie 2022, a debursat asistență nerambursabilă pentru susținerea bugetului de stat în valoare de 40 mil. EUR (echivalent a cca 805,4 mil. MDL). Suportul bugetar prenotat a fost canalizat prin intermediul Băncii de Dezvoltare a Germaniei KfW (Institutul de Credit pentru Reconstrucție).

v.) Pe parcursul anului 2022, Guvernul României, prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, a acordat Republicii Moldova suport bugetar general direct în valoare de 10,49 mil. EUR (echivalent a cca 199,9 mil. MDL), întru depășirea crizei economice generată de război, precum și întru

³¹ <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/05/11/pr22149-moldova-imf-board-concludes-adhoc-review-under-ecf-and-augmentation-under-ecf-and-eff>

³² <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/09/21/pr22316-Moldova-IMF-Executive-Board-Concludes-First-Reviews-Republic-of-Moldova>

realizarea unor măsuri de eficiență energetică (ex. procurarea de gaze naturale și cărbuni etc).

vi.) Suplimentar, întru atenuarea crizei energetice, prin intermediul Fondului Fiduciar (Multi Donor Trust Fund) al Băncii Mondiale, au fost debursate mijloace financiare pentru suport bugetar nerambursabil în bugetul de stat din partea: (a) Guvernului Statelor Unite ale Americii în sumă de – 30,0 mil. USD (echivalent a cca 564,3 mil. MDL) și (b) Guvernului Norvegiei – 13,75 mil. USD (echivalent a cca 258,6 mil. MDL).

vii.) La data de 15 iulie 2022, Guvernul Poloniei a debursat resurse financiare în valoare de 20 mil. EUR (echivalent a cca 387,1 mil. MDL). Resursele financiare din împrumutul prenotat fiind utilizate pentru finanțarea necesităților bugetului de stat, inclusiv în gestionarea crizei refugiaților.

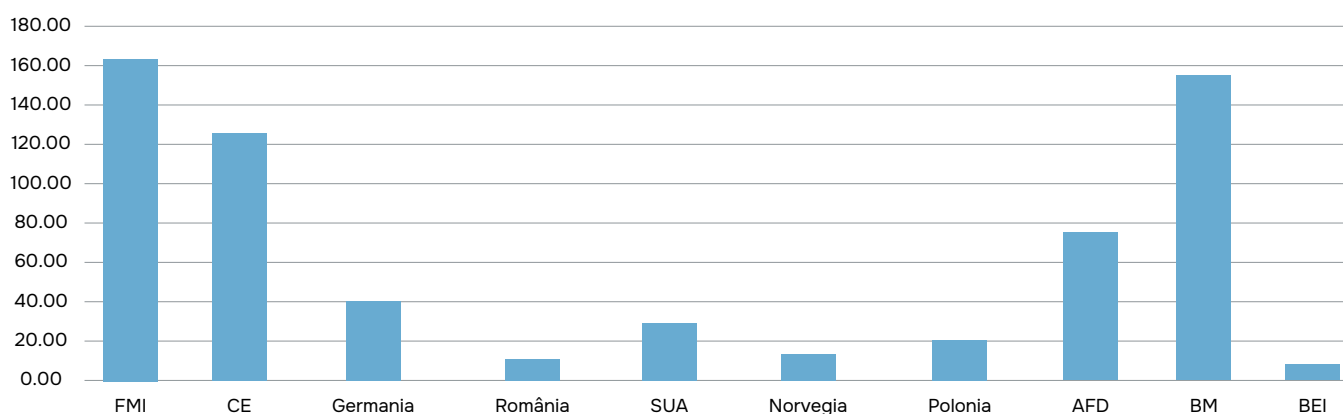
viii.) Adițional, întru finanțarea necesităților bugetului de stat, precum și întru implementarea reformelor în sectorul energetic și feroviar, Guvernul Republicii Franceze, prin intermediul AFD, a debursat 15 mil. EUR (echivalent a cca 295,2 mil. MDL) (grant) și 60 mil. EUR (echivalent a cca 1 234,9 mil. MDL) (împrumut).

ix.) În vederea stabilizării și creșterii economiei, precum și implementării programelor sociale și economice, parte a agendei de reformă a Guvernului Republicii Moldova, Banca Mondială a debursat din contul împrumutului 142,1 mil. EUR (echivalent a cca 2 758,4 mil. MDL) și 9,24 mil. USD (echivalent a cca 177,7 mil. MDL).

În concluzie, în anul 2022 pentru susținerea bugetului de stat au fost debursate resurse externe în valoare de 12 751,5 mil. MDL, dintre care sub formă de împrumut – 8 966,6 mil. MDL (cca 70,3%), iar sub formă de grant – 3 784,9 mil. MDL (cca 29,7%). Suma încasată la bugetul de stat în anul 2022 din programele de susținere a bugetului este cu 12 739, 9 mil. MDL mai mare decât prevederile anuale precizate la etapa de rectificare a bugetului.

Informația privind acordarea surselor externe pentru susținerea bugetului în anul 2022 se prezintă în Anexa 6, ce include informații aferente proiectelor de asistență externă ce conțin componenta de suport bugetar.

DIAGRAMA 12. INTRĂRILE DE SUPT BUGETAR ÎN ANUL 2022

Sursa: MF

PROGRAMELE DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ȘI TRANSNAȚIONALĂ LA CARE REPUBLICA MOLDOVA ESTE PARTE

Obiectivul cooperării transfrontaliere și transnaționale este promovarea dezvoltării teritoriale, economice și sociale armonioase prin abordări comune și focusarea pe sinergii financiare și de politici. În cadrul PCTT sunt promovate parteneriate echilibrate, în care țările membre ale UE și țările partenere sunt pe picior egal în luarea deciziilor și alocarea de fonduri. Totodată, valoarea PCTT constă în faptul că acestea, ținând cont de strategiile macro-regionale ale UE, răspund concomitent atât obiectivelor politicii de vecinătate cât și celor de coeziune ale UE. PCTT sunt finanțate din 3 fonduri: ENI/NDICI, IPA și ERDF. Resursele financiare din aceste fonduri sunt alocate sub formă de grant beneficiarilor din țările participante la programe, propunerile de proiecte ale cărora au fost selectate pentru finanțare și care sunt capabili să asigure un anumit procent de cofinanțare³³. Beneficiarii eligibili ai PCTT sunt autoritățile publice centrale și locale, Agențiile de Dezvoltare Regională, asociațiile obștești, camerele de comerț și industrie, instituțiile publice.

În anul de raportare, Republica Moldova a participat prin implementare de proiecte în cadrul a 3 PCTT finanțate din fondurile ENI 2014- 2020 : Programul Operațional Comun România-Moldova 2014-2020³⁴,

Programul Operațional Comun Bazinului Mării Negre 2014-2020 și Programul Transnațional Dunărea 2014-2020. Ministerul Finanțelor, în calitate de Autoritate Națională de Management pentru PCTT, coordonează implementarea acestor programe pe teritoriul RM, în temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr.567 din 19.07.2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană.

La sfârșitul anului 2022, în cadrul acestor 3 programe, pe teritoriul RM erau în implementare un număr total de **40 proiecte transfrontaliere și transnaționale** (din totalul de 127 proiecte contractate). În pofida faptului că beneficiarii din RM au depus eforturi conjugate în vederea atingerii obiectivelor trasate în cadrul proiectelor, consecințele generate de criza COVID-19 și războiul din Ucraina au constituit un impediment major în procesul de implementare a proiectelor pe parcursul anului 2022. Multe din proiectele finanțate în cadrul PCTT 2014-2020 au fost suspendate temporar, cu extinderea ulterioară a etapei de implementare. Mai multe detalii privind situația fiecărui PCTT la care RM este parte sunt prezentate în continuare.

I. Programul Operațional Comun România – Republica Moldova 2014-2020 (transfrontalier)

TABEL 2: INFORMAȚII GENERALE PRIVIND PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN ROMÂNIA – REPUBLICA MOLDOVA 2014-2020

Buget aprobat de UE	81,0 mil. EUR grant din fondurile ENI; cofinanțare minimă: 10%.
Țări participante	România; Republica Moldova
Obiectivul general/ strategic al programului	Sporirea dezvoltării economice și îmbunătățirea calității vieții oamenilor din zona Programului prin investiții comune în educație, dezvoltare economică, cultură, infrastructură transfrontalieră și sănătate, cât și asigurarea siguranței și securității cetățenilor din cele două țări.

³³În dependență de program, rata de co-finanțare proprie a beneficiarului variază de la 8% la 15%

³⁴Implementarea proiectelor din cadrul PCTT 2014-2020 se preconizează a fi finalizată până la 31.12.2023

Obiective tematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprijin pentru educație, cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare 2. Promovarea culturii locale și protejarea patrimoniului istoric 3. Îmbunătățirea accesibilității în regiuni, dezvoltarea transportului și a rețelelor și sistemelor comune de transport 4. Provocări comune în domeniul siguranței și securității
Tip de proiecte finanțate	<p>(i) SOFT – care nu includ sau includ componentă de infrastructură < 1 mil. EUR;</p> <p>(ii) HARD - componentă de infrastructură > 1 mil. EUR;</p> <p>(iii) LIP - proiecte mari de infrastructură, selectate prin atribuire directă, 70% max. contribuția UE.</p>

Sursa: <https://ro-md.net>

În cadrul POC RO-MD 2014-2020, la situația din 31.12.2022, din totalul de 84 proiecte contractate:

- 30 de proiecte se află în procesul de implementare (4 LIP, 19 HARD, 7 SOFT);
- 51 de proiecte au fost finalizate (51 SOFT);
- 3 proiecte au fost reziliate (2 HARD, 1 SOFT).

Din totalul proiectelor contractate la sfârșitul anului 2022-34 proiecte au ca partener lider un beneficiar din RM, iar în total numărul beneficiarilor moldoveni se ridică la cca 70. Bugetul total pentru partenerii din RM este de 49,1 mil. EUR (echivalent a cca 974,5 mil. MDL), dintre care 36,3 mil. EUR (echivalent a cca 718,9 mil. MDL) constituie contribuția UE în formă de grant.

Totodată, în perioada de raportare, au fost efectuate plăți intermediare și avansuri către beneficiarii din Republica Moldova, în sumă de: 6,7 mil. EUR (echivalent a cca 132,7 mil. MDL), cu 24,0% mai mult comparativ cu anul 2021.

Programul a selectat și 4 proiecte mari de infrastructură (LIP), finanțate prin atribuire directă și inițiate în 2019, care își continuă activitățile de implementare (Anexa 7). Unul din aceste proiecte, "Infrastructura de comunicații" (COMINF), are ca partener lider Ministerul Afacerilor Interne din RM. În total, 7 parteneri din țara noastră sunt implicați în proiectele LIP.

II. Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 (transfrontalier)

TABEL 3: INFORMAȚII GENERALE PRIVIND PROGRAMUL OPERAȚIONAL COMUN BAZINUL MĂRII NEGRE 2014-2020

Buget aprobat de UE	49 mil. EUR grant din fondurile ENI și IPA; cofinanțare minimă: 8%.
Țări participante	România, Bulgaria, Grecia, Turcia, Ucraina, Georgia, Armenia și Republica Moldova
Obiectivul strategic al programului	Îmbunătățirea nivelului de trai al oamenilor din regiunile Bazinului Mării Negre prin creștere economică sustenabilă și protecția în comun a mediului.
Obiective tematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promovarea afacerilor și a antreprenorialului în Bazinul Mării Negre; 2. Promovarea unei politici de mediu coordonate și reducerea prin acțiuni comune a deșeurilor maritime în Bazinul Mării Negre
Tip de proiecte finanțate	<p>(i) SOFT fără componente de infrastructură.</p> <p>(ii) SOFT cu componente de infrastructură de valoare mică</p>

Sursa: <https://blacksea-cbc.net>

În cadrul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 la sfârșitul anului 2022 erau în implementare **9 proiecte din cel de-al doilea apel**. În primul apel au fost în proces de implementare 11

proiecte, dintre care în 2 proiecte partenerii din RM au rol de partener lider. Valoarea totală a fondurilor ENI accesibile pentru proiectele implementate de beneficiarii din Republica Moldova în parteneriat cu

beneficiari din alte țări în primul apel este de 8,5 mil. EUR (echivalent a cca 168,4 mil. MDL), iar valoarea totală a bugetului ENI doar pentru partenerii din RM în cadrul proiectelor din apelul 1 este de 1,9 mil. EUR. Din cel de-al doilea apel de propuneri de proiecte, doar într-un singur proiect beneficiarul din RM are rolul de partener lider. Valoarea totală a fondurilor ENI accesibile pentru proiectele implementate de beneficiarii din Republica Moldova în parteneriat cu beneficiari din alte țări în apelul doi este de 12,2 mil. EUR (echivalent a cca 241,6 mil. MDL), pe când valoarea totală a bugetului ENI pentru partenerii din

RM este de 2,5 mil. EUR (echivalent a cca 49,5 mil. MDL), contribuție ne-rambursabilă a UE. Numărul total al beneficiarilor proiectelor din Republica Moldova, implementate în cadrul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020, este de 24, dintre care 7 implementează câte 2 proiecte.

În anul 2022 partenerilor din RM le-a fost debursată sumă totală de 0,6 mil. EUR (echivalent a cca 11,8 mil. MDL) din fondurile ENI, cu 55,0% mai mult comparativ cu anul 2021.

III. Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 (transnațional)

TABEL 4: INFORMAȚII GENERALE PRIVIND PROGRAMUL TRANSNAȚIONAL DUNĂREA 2014-2020

Buget aprobat de UE	231,9 mil. EUR grant din fondurile ENI, IPA și ERDF; cofinanțare minimă: 15%
Participanții	Republica Austria, Bulgaria, Republica Cehia, Ungaria, Romania, Slovenia, Croația, Republica Slovacia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Republica Moldova, Republica Federală Germania, Ucraina
Obiectivul strategic al programului	Îmbunătățirea politicilor publice și a cooperării instituționale prin intermediul finanțării proiectelor implementate de un parteneriat transnațional extins.
Obiective tematice	1. Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării 2. Responsabilitatea față de mediu și cultură în Regiunea Dunării 3. Conectivitatea în Regiunea Dunării 4. Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora
Tip de proiecte finanțate	(i) SOFT fără componente de infrastructură.

Sursa: <http://www.interreg-danube.eu>

În total în cadrul Programului Transnațional Dunărea 2014-2020 au fost selectate pentru finanțare 22 de proiecte cu beneficiari din RM (apelul 2 și 3). În apelul 2, RM era reprezentată în 7 proiecte. Valoarea totală a fondurilor UE (ERDF, IPA, ENI) accesibile pentru proiectele implementate de beneficiarii din Republica Moldova în parteneriat cu beneficiari din alte țări, în apelul doi, este de 12,8 mil. EUR (echivalent a cca 253,5 mil. MDL), iar suma totală a fondurilor ENI accesibile pentru partenerii din Republica Moldova este de 0,8 mil. EUR (echivalent a cca 15,8 mil. MDL).

În cel de-al treilea apel de propuneri de proiecte, în Programul Transnațional Dunărea (PTD), RM participă în 15 proiecte transnaționale. Valoarea totală a

fondurilor UE (ERDF, IPA, ENI) accesibile pentru proiectele implementate de beneficiarii din Republica Moldova în parteneriat cu beneficiari din alte țări în apelul 3 este de 30,8 mil. EUR (echivalent a cca 610 mil. MDL), iar suma totală a fondurilor ENI accesibile pentru partenerii din Republica Moldova este de 1,3 mil. EUR (echivalent a cca 25,7 mil. MDL). Numărul total al beneficiarilor proiectelor din Republica Moldova, implementate în cadrul Programului Transnațional Dunărea 2014-2020, este de 19, dintre care 4 implementează câte 2 sau mai multe proiecte.

În anul 2022 partenerilor din RM din apelurile 2 și 3 le-a fost debursată suma totală de 0,6 mil. EUR (echivalent a cca 11,9 mil. MDL), sumă dublă comparativ cu anul precedent.

PROGRAMELE DE COOPERARE TRANSFRONTALIERĂ ȘI TRANSNAȚIONALĂ INTERREG 2021-2027 ▼

La finele anului 2022 toate 3 PCTT menționate mai sus, însă pentru perioada 2021-2027, au fost aprobate de Comisia Europeană. În mare parte, există un grad înalt de continuitate între arhitectura PCTT 2014-2020 și cea a PCTT pentru perioada 2021-2027. O parte din modificările prevăzute vin ca răspuns la crearea unui nou instrument de acțiune externă, și anume Instrumentul de Vecinătate, Cooperare pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (NDICI) din contul căruia va fi finanțată și participarea RM în Interreg 2021-2027.

Programele Interreg 2021-2027, aprobate de Comisia Europeană, presupun:

(I) PROGRAMUL INTERREG REGIUNEA DUNĂRII 2021-2027 ▼

Presupune finanțarea următoarelor priorități: (i) o regiune a Dunării mai competitivă și mai inteligentă; (ii) o regiune a Dunării mai verde și cu emisii reduse de carbon; (iii) o regiune a Dunării mai socială; (iv) o mai bună guvernare a cooperării în regiunea Dunării. Bugetul aprobat de Uniunea Europeană este 215,0 mil. EUR/grant (echivalent a cca 4 258,1 mil. MDL) pentru proiectele cu parteneri din cele 14 țări participante la program, 20% co-finanțare minimă din partea beneficiarilor.

(II) PROGRAMUL INTERREG NEXT BAZINUL MĂRII NEGRE 2021-2027 ▼

Presupune finanțarea următoarelor priorități: (i) o regiune albastră și inteligentă; (ii) o regiune curată și verde. Bugetul aprobat de UE este 65,0 mil. EUR/grant (echivalent a cca 1 287,3 mil MDL) pentru proiectele cu parteneri din cele 7 țări participante la program, 10% co-finanțare minimă din partea beneficiarilor.

(III) PROGRAMUL INTERREG NEXT ROMÂNIA – REPUBLICA MOLDOVA 2021-2027 ▼

Presupune finanțarea următoarelor priorități: (i) comunități verzi; (ii) dezvoltare socială în zona transfrontalieră; (iii) cooperare în zona transfrontalieră. Bugetul aprobat de UE este de 77,3 mil. EUR/grant (echivalent a cca 1 530,9 mil. MDL) pentru proiectele cu parteneri din cele 2 țări participante la program, 10% co-finanțare minimă din partea beneficiarilor.

De menționat că pe parcursul anului 2023 RM urmează să încheie Acorduri de finanțare pentru toate cele 3 programe Interreg, fapt ce va facilita inclusiv debursarea resurselor financiare de către beneficiarii din RM.

CONCLUZII

Asistența externă pentru dezvoltare rămâne o sursă importantă de finanțare a proiectelor de dezvoltare acordată Republicii Moldova.

În contextul crizelor pe care Republica Moldova a avut de înfruntat urmare a războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei, partenerii externi de dezvoltare au asigurat susținerea, precum și au fost consolidate eforturile comune în gestionarea provocărilor, cu precădere întru asigurarea securității energetice și avansarea implementării Agendei de Reforme.

Anul 2022 s-a evidențiat prin solidaritatea partenerilor externi, prin intermediul Platformei de Sprijin pentru Republica Moldova, întru susținerea Republicii Moldova de a înfrunța crizele, de a implementa reformele necesare pentru modernizarea statului și fortificarea rezilienței instituțiilor naționale.

Anul 2022 s-a marcat printr-un volum fără precedent al asistenței externe recepționate, atât prin prisma angajamentelor, cât și a debursărilor într-o varietate de domenii sectoriale cheie, care ținesc obiectivele strategice ale Republicii Moldova, precum: sporirea securității energetice, modernizarea infrastructurii de transport, consolidarea sistemului de sănătate publică și atenuarea impactului socio-economic al crizei energetice, asigurarea accesului populației la resurse de apă și modernizarea sistemului de gestionare a deșeurilor, combaterea schimbărilor climatice etc.

Comparativ cu perioadele precedente, se atestă un nivel înalt al volumului debursărilor privind suportul bugetar/grant recepționat din partea comunității donatorilor/creditorilor întru depășirea crizelor fără precedent care au afectat Republica Moldova.

Mai mult decât atât, anul 2022 se evidențiază printr-un trend ascendent al executării mijloacelor financiare destinate implementării proiectelor finanțate din surse externe. Totuși, acesta rămâne a fi un deziderat ce necesită consolidarea eforturilor și angajamentelor cu precădere din partea autorităților naționale, precum și a partenerilor externi de dezvoltare.

Doar un parteneriat viabil dintre autoritățile naționale și comunitatea partenerilor externi va permite înregistrarea continuă a progreselor tangibile de către Republica Moldova în realizarea obiectivelor sale de dezvoltare economică, socială și instituțională.

ANEXE

ANEXA 1: ASISTENȚA EXTERNĂ ACORDATĂ DE CĂTRE PARTENERII EXTERNI DE DEZVOLTARE ÎN 2022

Partenerul extern de dezvoltare	Angajamentele (mil.)	Debursări (mil.)	Valuta	Angajamentele (mil. EUR)	Debursări (mil. EUR)	Rata medie anuală de schimb (BNM)	Din care criza energetică (debursări, mil. EUR)
FMI	170,7	170,7	USD	162,9	162,9	18,9032	0,0
UE	86,5	219,9	EUR	86,5	177,9	19,8053	75,0
BEI	262,4	68,8	EUR	262,4	68,9	19,8053	0,0
BERD	524,9	372,6	EUR	524,9	372,6	19,8053	166,0
Banca Mondială	199,6	192,8	USD	190,5	184,0	18,9032	0,0
BDCE	136,8	1,4	EUR	136,9	1,4	19,8053	0,0
USAID	88,5	70,3	USD	84,5	67,1	18,9032	3,8
Germania	107,6	51,8	EUR	107,6	51,9	19,8053	40,0
Suedia	237,8	237,8	SEK	22,5	22,5	1,8747	7,6
AFD	83,0	83,0	EUR	83,0	83,0	19,8053	0,0
Elveția	13,1	13,1	USD	12,5	12,5	18,9032	0,0
Estonia	0,3	0,3	EUR	0,3	0,3	19,8053	0,0
Cehia	145,7	147,4	CZK	6,0	6,0	0,81	0,01
Lituania	4,5	4,4	EUR	4,4	4,4	19,8053	0,0
Japonia	43,1	43,9	USD	41,2	41,9	18,9032	0,02
Polonia	20,0	20,0	EUR	20,0	20,0	19,8053	0,0
România	284,1	284,1	RON	57,9	57,9	4,0350	14,4
PNUD	0,0	1,0	USD	0,0	1,0	18,9032	0,0
UNFPA	4,2	3,9	USD	4,0	3,8	18,9032	0,0
IOM	5,9	5,9	USD	5,7	5,7	18,9032	0,0
UNWOMEN	0,8	0,8	EUR	0,8	0,8	18,9032	0,0
UNAIDS	0,4	0,4	USD	0,38	0,4	18,9032	0,0
IFAD	2,8	2,8	USD	2,7	2,7	18,9032	0,0
FAO*	0,0	0,0	USD	0,0	0,0	18,9032	0,0
ILO	0,9	0,9	USD	0,9	0,9	18,9032	0,0
Norvegia	177,7	177,7	NOK	17,7	17,7	1,9728	11,2
TOTAL				1 836,0	1 367,9		278,0

* - volumul asistenței nu a fost disponibil

Sursa: compilat în baza chestionarelor prezentate de către partenerii externi de dezvoltare

ANEXA 2: INFORMAȚIE PRIVIND ACORDURILE DE GRANT ȘI ÎMPRUMUTURI EXTERNE SEMNATE ÎN ANUL 2022 (PER DONATORI/CREDITORI)

Partener extern de dezvoltare	Acord de grant/împrumut semnat	Valoarea conform Acordului	Data semnării
Guvernul Elveției	Acordul dintre Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare privind contribuția la Fondul de intervenție al Guvernului Republicii Moldova în contul special deschis pentru sprijinul refugiaților ucraineni	3,2 mil. dolari SUA (grant)	27.04.2022
	Memorandumul de înțelegere între Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare cu privire la faza I a Proiectului „Creăm valoare pentru alții: instituțiile de învățământ profesional tehnic oferă competențe profesionale relevante (CREATIVO)”		17.02.2022
Guvernul României	Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 mil. euro acordat de România Republicii Moldova	100 mil. EUR	11.02.2022
	Acordul de finanțare nr.1/2022 pentru acordarea de sprijin bugetar direct către Republica Moldova între Ministerul Finanțelor și Agenția de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare a României	50 mil. RON (suport bugetar/grant)	12.10.2022
	Acordul de finanțare nr.2/2022 pentru acordarea de sprijin bugetar direct către Republica Moldova între Ministerul Finanțelor și Agenția de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare a României	1 695 mii RON (suport bugetar/grant)	22.11.2022
Guvernul Germaniei/ Banca germană Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	Înțelegerea, întocmită prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federale Germania privind cooperarea financiară	23 mil. EUR (grant)	11.05.2022
	Înțelegerea, întocmită prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federale Germania privind cooperarea tehnică	10,7 mil. EUR (grant)	11.05.2022
	Acordul de Grant dintre Banca de Dezvoltare a Germaniei KfW și Republica Moldova, reprezentat de Ministerul Finanțelor privind suportul bugetar sectorial în valoare de 40 mil. EUR, întru promovarea securității energetice pentru grupurile vulnerabile	40 mil. EUR (suport bugetar/grant)	18.11.2022
	Acord Separat la Acordul de Grant dintre Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Banca de Dezvoltare a Germaniei KfW		18.11.2022
Guvernul Republicii Polone	Acordul de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Polone	20 mil EUR (împrumut)	08.04.2022
Comisia Europeană	Amendamentul nr. 1 prin schimb de scrisori la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova, Uniunea Europeană și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice al României privind Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pe anii 2014-2020		19.05.2022
	Amendamentul nr. 1 prin schimb de scrisori la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova, Uniunea Europeană și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice al României privind Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 pentru Programul de Cooperare Transfrontalieră al Instrumentului European de Vecinătate (ENI) pe anii 2014-2020		19.05.2022
	Amendamentul nr.1 la Acordul de finanțare dintre Guvernul RM și Comisia Europeană „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE”		15.09.2022

Partener extern de dezvoltare	Acord de grant/împrumut semnat	Valoarea conform Acordului	Data semnării
Comisia Europeană	Amendamentul nr. 1 la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind „Contractul de consolidare a statului și reziliență pentru Republica Moldova”	75 mil. EUR (grant/suport bugetar)	21.07.2022
	Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – ”LIFE”		26.11.2022
	Acordul de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru Reforme”	27 mil. EUR (grant)	09.11.2022
	Acordul de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”	25 mil. EUR (grant)	09.11.2022
	Amendamentul nr.1 la Acordul de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind „UE4Moldova: Facilitatea de sprijin a răspunsului sistemului de sănătate la situația de urgență COVID și realizarea reformelor conform Acordului de Asociere”	130 328 EUR (grant)	09.11.2022
	Acordul de facilitate de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova	120 mil. EUR (împrumut)	22.06.2022
Guvernul Republicii Franceze	Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Franceze privind activitățile Agenției Franceze de Dezvoltare, Proparco și Expertise France în Republica Moldova		15.06.2022
	Contractul de credit între Republica Moldova și Agenția Franceză pentru Dezvoltare	15 mil EUR (împrumut)	15.06.2022
	Acordul de facilitate de credit dintre Republica Moldova și Agenția Franceză pentru Dezvoltare	60 mil. EUR (împrumut)	28.10.2022
Guvernul Japoniei	Acordul, întocmit prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind implementarea Programului de consolidare a sistemului medical	150 mil. EUR (împrumut)	17.08.2022
Banca Europeană de Investiții	Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului „Moldova drumuri IV”	15 mil EUR (împrumut)	31.03.2022
	Acordul de Grant dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții în vederea realizării proiectului „Eficiența energetică în Republica Moldova”	12,4 mil. EUR	16.09.2022
	Acordul de grant dintre Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Banca Europeană de Investiții privind asistența tehnică oferită în vederea implementării proiectului „Modernizarea sectorului spitalicesc din Republica Moldova”	498 000 EUR (grant)	28.08.2022
	Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru suplinirea și realizarea în continuare a proiectului ”Moldova drumuri III”	100 mil. EUR (împrumut)	15.12.2022
BERD	Acordul de modificare nr.3 la Acordul de împrumut între Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor în Republica Moldova, semnat la 28 iunie 2013	100 mil. EUR (împrumut)	11.11.2022
	Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în vederea realizării Proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”	300 mil. EUR (împrumut)	23.06.2022

Partener extern de dezvoltare	Acord de grant/împrumut semnat	Valoarea conform Acordului	Data semnării
IDA	Acordul de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”	44,1 mil. EUR (credit)	21.04.2022
	Amendament, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare (a doua finanțare adițională) dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Credit nr. 5858-MD) în vederea realizării Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova (MAC-P)”		03.05.2022
	Amendament, prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare (a treia finanțare adițională) dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (Credit nr. 6749-MD) în vederea realizării Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova (MAC-P)”		03.05.2022
	Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare (AID) pentru realizarea Proiectului de Competitivitate a Întreprinderilor Micro, Mici și Mijlocii (IMMM)	29,8 mil. EUR (credit)	07.07.2022
	Amendamentul nr.1 la „Acordul de finanțare (Finanțare Adițională pentru Proiectul Reforma Învățământului în Moldova) dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, semnat la Chișinău la 12 martie 2018”		16.11.2022
	Amendament nr.4 la „Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind realizarea proiectului reformei învățământului în Moldova, semnat la Chișinău la 7 februarie 2013”		16.11.2022
	Amendamentul nr. 1 la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19” (semnat la 28.04.2020)		22.12.2022
	Amendamentul nr. 1 la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19”- finanțare adițională (semnat la 09.08.2021)		22.12.2022
	Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Programului „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare”	101,3 mil. EUR (împrumut/suport bugetar)	04.07.2022
BIRD	Acordul de Grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”	1,55 mil. EUR (grant)	21.04.2022
	Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) pentru realizarea Proiectului de Competitivitate a Întreprinderilor Micro, Mici și Mijlocii (IMMM)	17,7 mil. EUR (împrumut)	07.07.2022
	Amendamentul nr.3 întocmit prin schimb de scrisori, la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP), semnat la Chișinău la 28 iunie 2016		10.11.2022
	Amendamentul nr.3 întocmit prin schimb de scrisori, la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP), semnat la Chișinău la 28 iunie 2016		10.11.2022
	Acord de grant privind Fondul fiduciar multidonator pentru cofinanțarea Programului „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare” între Republica Moldova, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Asociația Internațională de Dezvoltare	43,75 mil. dolari SUA (grant)	09.12.2022
	Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Programului „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare”	40,8 mil. EUR și 9,24 mil. dolari SUA (împrumut/suport bugetar)	04.07.2022

Partener extern de dezvoltare	Acord de grant/împrumut semnat	Valoarea conform Acordului	Data semnării
USAID	Amendamentul nr. 12 la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru consolidarea democrației participative, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016	19,4 mil. dolari SUA (grant)	31.03.2022
	Amendamentul nr. 12 la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016	16,3 mil. dolari SUA (grant)	31.03.2022
	Amendamentul nr. 13 la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru consolidarea democrației participative, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016 28.09.2016	16,7 mil. dolari SUA (grant)	17.08.2022
	Amendamentul nr. 13 la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016	46,3 mil. dolari SUA (grant)	17.08.2022
	Amendamentul nr. 14 la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016	19,5 mil. dolari SUA (grant)	07.11.2022
Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	Acordul de Grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea asistenței tehnice „Activități preparatorii aferente unui proiect privind locuințele sociale”	49 mii EUR (grant)	05.05.2022
	Acordul de grant dintre RM și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea asistenței financiare din Fondul pentru emigranți și refugiați „Sprijinirea furnizării în Moldova a serviciilor de sănătate pentru persoanele afectate de criza din Ucraina”	900 000 EUR (grant)	09.08.2022
Guvernul Republicii Populare Chineze	Acordul, întocmit prin schimb de note, privind cea de-a III-a fază de asistență tehnică pentru Centrul de Medicină Tradițională Chineză din Republica Moldova	asistență tehnică	01.08.2022

Sursa: MF

ANEXA 3: DOCUMENTE STRATEGICE DE COOPERARE PENTRU DEZVOLTARE ALE PARTENERILOR EXTERNI PENTRU REPUBLICA MOLDOVA COORDONATE ȘI SEMNATE PE PARCURSUL ANULUI 2022

Partener extern de dezvoltare	Denumirea documentului strategic
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	Strategia BERD pentru Republica Moldova 2023-2028
Banca Mondială	Cadrul de Parteneriat cu Țara (CPT) pentru perioada 2023- 2027
Organizația Națiunilor Unite	Cadrul de parteneriat al ONU cu Guvernul Republicii Moldova pentru perioada 2023-2027, semnat 24 noiembrie 2022

Sursa: MF

ANEXA 4: SINTEZA PROIECTELOR FINANȚATE DIN SURSE EXTERNE, INCLUSE ÎN BUGETUL DE STAT PENTRU ANUL 2022 (EXECUTAT, CHELTUIELI).

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Secretariatul Parlamentului	
▶ Proiectul "Consolidarea Guvernanței parlamentare în RM" Cancelaria de Stat	-
Cancelaria de Stat	
▶ Proiectul "Modernizarea serviciilor guvernamentale"	36.880,1
▶ Proiectul "Înregistrarea și evaluarea funciară"	46.101,9
▶ Proiectul "Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării"	1 272,5
▶ Proiectul "Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operațional Comun România -Republica Moldova 2014-2020"	
▶ Proiectul "Dezvoltarea capacităților antreprenoriale de dezvoltare a disporei"	
▶ Proiectul "Sprijin pentru guvernanța diasporei, migrației și dezvoltării prin îmbunătățirea cadrelor politic și instituțional"	
▶ Proiectul "Asistența tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România"	
Ministerul Finanțelor	
▶ Proiectul "Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operațional Comun România -Republica Moldova 2014-2020"	2.179,5
▶ Proiectul "Suport pentru Programul Transnațional Dunărea"	1.215,9
▶ Proiectul "Reforma administrației fiscale"	1 539,0
▶ Proiectul "IMPEFO-îmbunătățirea cooperării transfrontaliere între RM și România privind produsele petroliere și alimentare (Laboratorul Vamal)"	
▶ Proiectul "Reabilitarea și modernizarea posturilor vamale de la frontiera moldo-română"	18.622,6
▶ Proiectul "Suport de urgență pentru diminuarea consecințelor pandemiei de "Corona-virus" (Acordarea creditelor prin bănci comerciale la condiții preferențiale)"	
▶ Proiectul "Uniunea Europeană pentru mediu"	86,5
▶ Proiectul "Uniunea Europeană pentru securitatea transfrontalieră"	
Ministerul Justiției	
▶ Proiectul "Construcția penitenciarului din Chișinău"	881,9
▶ Proiectul "Inovare, dezvoltare și comunicare pentru o mai bună educație în sistemul penitenciar (IDECOM)"	
▶ Proiectul "Consolidarea mecanismului de asigurare a calității asistenței juridice garantate de stat acordate copiilor"	
▶ Proiectul "O nouă viață pentru tinerii delincvenți"	
▶ Proiectul "Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și a tuberculozei"	1.318,0

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Justiției	
▶ Proiectul "În suportul celor greu accesibili: creșterea accesului și absorbția vaccinării în rândul populației penitenciare din Europa-RISE-Vac"	
▶ Proiectul "VR4React-Reducerea agresiunii reactive prin aplicarea realității virtuale"	
▶ Proiectul "Consolidarea capacităților Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea facilitării integrării socio-profesionale a persoanelor aflate în detenție și post-detenție"	
Ministerul Afacerilor Interne	
▶ Proiectul "Consolidarea competențelor de salvare în cadrul Detașamentelor de pompieri "	
▶ Proiectul "Programul Operațional Comun "Bazinul Mării Negre"	91,6
▶ Proiectul "Îmbunătățirea prevenirii, pregătirii și răspunsului la dezastre chimice naturale"	
▶ Proiect "Infrastructura de comunicații"	82,4
▶ Proiect "Completarea regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere RM-România"	14.482,3
▶ Proiect "Îmbunătățirea infrastructurii și pregătirea personalului SMURD"	17.425,4
▶ Proiect "Combaterea pornografiei infantile"	
▶ Proiect "Implementarea sistemelor teritoriale de înștiințare privind prevenirea populației în zonele limitrofe în caz de pericol sau producere a situațiilor"	
▶ Programul-cadru al UE Erasmus+	
▶ Proiect "Îmbunătățirea capacităților de comunicare bazate pe TIC în zona transfrontalieră a României de Nord-Est - Republica Moldova" (Răzeni)	6.088,6
▶ Proiect "Răspuns comun eficient în situații de urgență tranfrontaliere"	6.769,0
▶ Proiect "Fortificarea capacităților tehnice pentru dezafectarea depozitului adiacent solului de tip RADON și remedierea teritoriului"	
▶ Proiect "Creșterea capacităților profesionale ale personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice în context transfrontalier"	929,9
▶ Proiect "Consolidarea capacității poliției moldovenești și române în domeniul prevenirii criminalității, inclusiv crimelor transfrontaliere"	
▶ Proiect "Abordare transfrontalieră integrată pentru o mai bună capacitate de prevenire, gestionare și reacție la situațiile de urgență"	
▶ Proiect "Îmbunătățirea timpului de reacție pentru prevenirea și lichidarea inundațiilor din zona transfrontalieră (județul Vaslui - România; Chișinău, raioanele Hâncești, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, - Republica Moldova)"	
▶ Proiect "Creșterea protecției populației în situațiile de urgență cauzate de dezastre naturale în zona transfrontalieră"	982,2
▶ Proiect "Îmbunătățirea timpului de reacție pentru situațiile de urgență în zona transfrontalieră prin renovarea infrastructurii pentru instruirea populației"	1.362,7
▶ Proiect "Consolidarea și pregătirea comună la nivelul personalului implicat în asigurarea și restabilirea ordinii publice în cadrul manifestărilor publice"	-1,2
▶ Proiect "Îmbunătățirea cooperării tranfrontaliere prin dezvoltarea unui concept comun de investigare complexă a locului crimei"	572,4
▶ Proiect "Completarea regională pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere RM-România"	69,8

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Afacerilor Interne	
▶ Proiect "Dezvoltarea unui concept de patrulare comună de poliție a drumurilor din zona de frontieră Republica Moldova-România"	40,0
▶ Proiect "Creșterea capacității de cooperare polițienească transfrontalieră în zona lacului Stîncă -Costești"	1.336,6
▶ Proiect "UE pentru securitatea frontierelor"	
▶ Proiect "Îmbunătățirea echipamentului de stingere a incendiilor"	
▶ Proiect "Dezvoltarea parteneriatului în Rețeaua de cunoaștere a protecției civile a UE în rândul membrilor UE, țărilor Politicii europene de vecinătate și organizațiilor internaționale (NET-CBRN-REACT)"	31,0
▶ Proiect "Alinierea țărilor politicii europene de vecinătate la Mecanismul de protecție civilă și instrumentele UE prin serii de exerciții (EURO-MED-REACT)"	35,2
▶ Proiect "Crime împotriva bunurilor culturale și Siturilor (CrimART)"	737,4
▶ Proiect "Îmbunătățirea capacității Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în prevenirea și combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane"	219,6
▶ Proiectul "Protejarea teritoriului european de crima organizată asupra mediului prin instrumente inteligente de detectare a amenințărilor (PERIVALLON)"	
▶ Proiectul "Cercetare, Inteligenței și Tehnologiei pentru patrimoniul și securitatea pieței (RITHMS)"	
▶ Proiectul "Protocolul de informații și investigații privind infracțiunile de mediu bazat pe mai multe surse de date (EMERITUS)"	
▶ Proiectul "Consolidarea interceptărilor legale, investigațiilor și informațiilor (POLIICE)"	
▶ Proiectul "Informații de călătorie împotriva criminalității și terorismului (TENACITY)"	
▶ Proiectul "Tehnologii avansate de inteligență artificială versatilă și puncte focale naționale intersectoriale complet operaționale pentru combaterea traficului ilegal de arme de foc (CEASEFIRE)"	
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	59,2
▶ Proiectul "UE pentru securitatea frontierelor"	
▶ Proiectul "Inteligența vitală pentru investigarea dezinformării ilegale VIGILANT"	
▶ Proiectul "CPORT-Portal de aplicare a lefii în ICCAM (PORT)"	
▶ Proiectul "Tehnologii biometrice de încredere pentru a ajuta autoritățile de poliție în combaterea terorismului și a criminalității organizate - TENSOR"	
▶ Proiectul "OSINT -Radar -Parteneriatul Operațional împotriva introducerii ilegale de migranți în Balcanii de Vest și frontierele de Est a Uniunii Europene"	
▶ Proiectul "Aplicarea legii prin cooperarea și instruirea comunității pentru a preveni fenomenul radicalizării asigurându-se incluziunea de succes a refugiaților"	
▶ Proiectul "Aplicarea legii prin cooperarea și instruirea comunității pentru a preveni fenomenul radicalizării asigurându-se incluziunea de succes a refugiaților"	
▶ Proiectul "Aplicarea legii prin cooperarea și instruirea comunității pentru a preveni fenomenul radicalizării asigurându-se incluziunea de succes a refugiaților"	

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Apărării	
▶ Proiect "Cooperarea cu SUA"	2.765,6
▶ Proiect "Cooperarea cu NATO"	371,0
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	
▶ Proiectul "Construcția locuințelor sociale II"	3.276,5
▶ Proiectul "Reabilitarea rețelelor electrice"	
▶ Proiectul "Dezvoltarea capacităților instituționale în managementul politicii de dezvoltare regională și locală"	1.612,9
▶ Proiectul "Studiu de fezabilitate Interconectarea asincronă MD-RO"	4.162,1
▶ Proiectul "Dezvoltarea sistemului electroenergetic" (LEA 400 kw Vulcănești-Chișinău)	5.701,0
▶ Proiectul "Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și a României prin stația Back-to-Back"	
▶ Proiectul "Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET/DHEIP)"	
▶ Proiectul "Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică II (SACETII/DHEIPII)"	2.846,7
▶ Proiectul "Modernizarea sistemului termoelectric al municipiului Bălți"	
▶ Proiectul "Energie și Biomasa"	
▶ Proiectul "Consolidarea capacității de producție locală a sistemelor de energie termică în RM"	
▶ Proiectul "Program Inovațional "Tehnologii Curate pentru întreprinderile mici și mijlocii și Start-ups"	2.927,2
▶ Proiectul "Programul sectorului energetic (eficiența energetică a clădirilor)"	
▶ Proiectul "Securitatea furnizării gazelor naturale în Republica Moldova"	
▶ Proiectul "Politici inteligente de Cluster pentru Europa de Sud- Est"	
▶ Proiectul "Proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare"	59,5
▶ Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor	1.685.984,8
▶ Proiectul "Reabilitarea drumurilor locale"	331.755,1
▶ Proiectul "Educație pentru Drone-eDrone"	
▶ Proiectul "Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova"	13.100,6
▶ Proiectul "Proiectul II al Fondului de Investiții Sociale"	
▶ Proiectul "Reforma de Educație din Moldova"	6.636,3
▶ Proiectul "Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală"	10.374,1
▶ Proiectul "Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova" (pregătirea proiectelor)	1.399,6
▶ Proiectul "Industria creative pentru noile economii urbane în regiunea Dunării (CINEMA)"	115,1
▶ Proiectul "Construcția locuințelor sociale III"	973,3
▶ Proiectul "Asistența tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România"	

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	
▶ Proiectul "Grantul pentru promovarea eforturilor privind ajustările economice structurale"	984,7
▶ Proiectul "Ameliorarea Competitivității II"	2.138,1
▶ Proiectul "Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (İMMM)"	562,8
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	
▶ Proiectul "Danube connects/Dunarea unește"	
▶ Programul de Restructurare a Sectorului Viticulturii și Vinificației	
▶ Proiectul "Agricultura competitivă"	17.617,6
▶ Proiectul "Programul Rural de Reziliență Economico-Climatică Incluzivă" (IFAD VI)	
▶ Proiectul "Asistența în cadrul Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Poloniei"	
▶ Proiectul "Programul de Reziliență rurală (IFAD VII)"	23.043,4
▶ Proiectul "Îmbunătățirea capacităților întru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)"	1.626,6
▶ Proiectul "Livada Moldovei"	17.495,0
▶ Proiectul "Modernizarea Tehnicii Agricole și Echipamentului post recoltare"	245.930,4
▶ Proiectul "Suport pentru cooperarea științifică și tehnică"	110,8
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	
▶ Proiectul "Investiții în Governanță, Creștere și Reziliență a Sectorului Agricol"	
▶ Proiectul "Lucrări de consolidare a barajului Costești-Stînca (EAST AVERT)"	
▶ Proiectul național de alimentare cu apă și canalizare	
▶ Proiectul "Abordarea LEADER pentru prosperitatea rurală în Moldova"	
Ministerul Mediului	
▶ Proiectul "Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova"	
▶ Proiectul "Îmbunătățirea cadrului instituțional și de reglementare privind gestionarea substanțelor chimice și deșeurilor pe tot parcursul ciclului de viață în Republica Moldova"	2.180,1
▶ Proiectul: Republica Moldova "Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice"	2.024,0
▶ Proiectul: Republica Moldova "Pregătirea celei de-al treilea raport biennial actualizat în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice"	149,6
▶ Proiectul "Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice a Moldovei"	522,5
▶ Proiectul "Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturală ridicată din bazinul râului Prut"	
▶ Proiectul "Suport în procesul post-ratificare a Convenției Minamata în Republica Moldova prin consolidarea capacităților de eliminare și reducere a riscurilor asociate cu mercurul"	1.385,0

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Mediului	
▶ Proiectul "Deșeuri solide în Republica Moldova"	
▶ Proiectul "Planul de management pentru eliminarea eşalonată a HCFC (hidroclorfluorocarburilor), faza III"	161,1
▶ "Activități de abilitare pentru pregătirea rapoartelor bienale de transparență (BTR) la Convenția-cadru a ONU privind schimbările climatice (UNFCCC)"	115,7
▶ Proiectul "Protocolul de informații și investigații privind infracțiunile de mediu bazat pe mai multe surse de date (EMERITUS)"	
▶ Proiectul "Transferul de cunoștințe în domeniul silviculturii și sporirea folosirii sustenabile a resurselor naturale"	
▶ Proiectul "Cadru de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Republica Moldova"	
Ministerul Educației și Cercetării	
▶ Proiectul "Reforma de Educație din Moldova"	83.350,1
▶ Proiectul "Promovarea educației inclusive în RM"	3 356,8
▶ Proiectul "Energie și Biomasă"	
▶ Proiectul "Programul cadru7"	199,8
▶ Proiectul "Suport pentru cooperarea științifică și tehnică"	2.287,1
▶ Proiectul "Programul Operațional Comun "Bazinul Mării Negre"	1.091,7
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	8.954,3
▶ Proiectul "Susținerea învățământului superior"	41.704,0
▶ Proiectul "Computerizarea școlilor din raionul Taraclia"	
▶ Proiectul "Programul de grant pentru proiectele securității umanitare (Kusanone) "	19,1
▶ Proiectul "Restabilirea Grădinii Botanice Naționale (Institut) "Alexandru Cibotaru"	381,1
▶ Proiectul "Evaluarea opțiunilor locale de producere a energiei electrice"	
▶ Programul-cadru al UE Erasmus+	
▶ Proiectul "Suport psihologic și ghidarea în carieră pentru refugiați"	1.892,8
▶ Proiectul "Asistența tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România"	
Ministerul Culturii	
▶ Proiectul "Programul Operațional Comun "Bazinul Mării Negre"	560,4
▶ Proiectul "Programul Cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	266,0
▶ Proiectul "Xilografuri Japoneze din colecția Muzeului Național de Artă al Moldovei"	
▶ Proiectul "Executarea planului de implementare a Parteneriatului pentru Solurile Eurasice"	1.256,8
▶ Proiectul "Executarea planului de implementare a Parteneriatului pentru Solurile Eurasice"	
▶ Proiectul "Programe de Participare a Comisiei Naționale pentru UNESCO"	2.118,4

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Ministerul Culturii	
▶ Proiectul "Istoria și muzica-valorile care ne reunesc"	1.495,9
▶ Proiectul "Promovarea tradițiilor etnografice din România și Republica Moldova"	
▶ Proiectul "Conservarea și restaurarea siturilor medievale: Palatul Pîrcălabilor și Biserica Medievală din cadrul Rezervației Cultural-Naturale" Orheiul-Vechi"	
▶ Proiectul "Conservarea și amenajarea pentru valorificare cultural-turistică a complexului arheologic "Caravanserai și Moschea" din cadrul Rezervației Cultural-Naturale" Orheiul-Vechi"	
Ministerul Sănătății	
▶ Proiectul "Programul Cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	
▶ Proiectul "Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și a tuberculozei"	170.023,5
▶ Proiectul "Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova"	17.039,3
▶ Proiect "Îmbunătățirea infrastructurii și pregătirea personalului SMURD"	6.831,7
▶ Proiectul de susținere a Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA	884,4
▶ Proiectul "Asigurarea cu ambulanțe"	
▶ Proiectul "Îmbunătățirea politicii de ocupare pentru unele categorii de persoane"	
▶ Proiectul "Suport de urgență pentru diminuarea consecințelor pandemiei de "Corona-virus"" (Consolidarea spitalelor, inclusiv dotarea cu utilaj medical)	1.346,1
▶ Proiectul "Răspuns de urgență la COVID-19"	22.708,9
▶ Proiectul "Rețea transfrontalieră pentru dezvoltarea cercetării privind prevenția și controlul hepatitei E, spre o sănătate globală"	
▶ Proiectul "Răspuns de urgență la COVID-19" II	2.253,1
▶ Proiectul "Roboți dedicați eficienței valoroase neuromotorice"	
▶ Proiectul "Programul de consolidare a Sistemului Medical"	
▶ Proiectul "Programul de consolidare a Sistemului Medical"	
▶ Proiectul "Construcția spitalelor regionale Bălți și Cahul "	
▶ Proiectul "Programul de grant pentru proiectele securității umanitare (KUSANONE)"	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	
▶ Proiectul "Reactivarea dialogului social pentru abordarea COVID -19 prin LEP"	1.521,7
▶ Proiectul "Acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție a copilului, inclusiv serviciilor sociale"	106.515,6
▶ Proiectul "Contribuția UNHCR în sprijinul persoanelor vulnerabile în Republica Moldova"	16.971,9
▶ Proiectul "Suport pentru acoperirea cheltuielilor aferente utilităților Centrelor de plasament temporar pentru refugiați"	

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Biroul Național Statistică	
▶ Proiectul "Consolidarea sistemului statistic național"	513,7
▶ Proiectul "Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova"	
Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	
▶ Proiectul "Programul Cadru 7"	1,0
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	1.688,9
▶ Proiectul "Suport pentru cooperarea științifică și tehnică"	8,7
Ministerul Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală Culturii	
▶ Proiectul "Consolidarea inovațiilor în regiunea Dunării prin cunoștințele de inginerie și managementul drepturilor de proprietate intelectuală"	
Agenția de Investiții	
▶ Proiectul "WINET-Comerț și inovație în industria vinului (PBMN 2014-2020)"	
▶ Proiect "Susținerea tinerilor femei: dezvoltare sustenabilă a condițiilor de trai prin intermediul turismului"	
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	
▶ Proiectul "Perfecționarea abilităților în activitatea de laborator pentru specialiștii agro-alimentari din Europa de Est/Ag-Lab"	
Comisia Electorală Centrală	
▶ Proiectul "Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri inclusive și transparente"	315,8
▶ Proiectul "Level up: Finanțarea politică cu integritate"	
▶ Proiectul "Consolidarea capacităților CEC/CICDE"	
▶ Proiectul "Creșterea transparenței și optimizarea activității organelor electorale inferioare"	
▶ Proiectul "Suport financiar pentru achiziționarea echipamentelor video-audio pentru Comisia Electorală Centrală"	
▶ Proiectul "Engleza-catalizator al democrației în școli"	
Serviciul de Protecție și Pază de Stat	
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	1.955,0
▶ Proiectul "Înființarea centrului multidisciplinar "Mihai Eminescu"	362,2

Denumire Proiectului	2022 executat (cheltuieli, mii MDL)
Academia de Științe a Moldovei	
▶ Proiectul "Programul Cadru 7"	
▶ Proiectul "Programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare-Orizont 2020"	555,1
▶ Proiectul "MODERN Night 2020"	
Fondul Provocările Mileniului Moldova (Fondul de dezvoltare durabila in RM)	
▶ Proiectul "Tranziția la agricultură performantă"	26.261,1
TOTAL	3 062,489,9

Sursa: MF

ANEXA 5: LISTA INSTITUȚIILOR BENEFICIARE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ, ÎN ANUL 2022

Beneficiar	Nr. Proiecte de asistență financiară	Valoarea asistenței financiare, mil. EUR	Suma debursată cumulativ, mil. EUR	Suma debursată anul 2022, mil. EUR	Nr. Proiecte de asistență tehnică	Valoarea asistenței tehnice externe, mil. EUR	
Cancelaria de Stat	2	45,0	12,6	4,5	8	37,4	
Total	2	45,0	12,6	4,5	8	37,4	
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	0	0,0	0,0	0,0	1	4,9	
Total	0	0,0	0,0	0,0	1	4,9	
Ministerul Afacerilor Interne	60	138,3	6,6	3,2	30	32,3	
Total	60	138,3	6,6	3,2	30	32,3	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	5	231,7	146,2	34,0	0	0,0	
Total	5	231,7	146,2	34,0	0	0,0	
Ministerul Apărării	4	48,1	0,0	0,0	0	0,0	
Total	4	48,1	0,0	0,0	0	0,0	
Ministerul Culturii	1	0,8	0,2	0,2	0	0,0	
Total	1	0,8	0,2	0,2	0	0,0	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Tehnologia Informației și Digitalizării	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
	Întreprinderi mici și mijlocii	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
	Dezvoltarea sectorului privat	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
	Dezvoltarea sistemului național de standardizare	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
	Servicii economice generale	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
	Tehnologii informațional în sistem de alertă	0	0,0	0,0	0,0	3	33,1
Total	16	87,2	39,5	0,6	10	45,0	
Ministerul Educației și Cercetării	Învățământ general	0	0,0	0,0	0,0	25	41,9
	Învățământ superior	1	35,7	3,0	2,2	20	5,2
	Tineret	0	0,0	0,0	0,0	5	7,4
	Învățământ profesional tehnic	0	0,0	0,0	0,0	16	24,4
Total	1	35,7	3,0	2,2	66	78,9	
Ministerul Finanțelor	2	19,6	20,3	3,5	30	103,7	
Total	2	19,6	20,3	3,5	30	103,7	

Beneficiar		Nr. Proiecte de asistență financiară	Valoarea asistenței financiare, mil. EUR	Suma debursată cumulativ, mil. EUR	Suma debursată anul 2022, mil. EUR	Nr. Proiecte de asistență tehnică	Valoarea asistenței tehnice externe, mil. EUR
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Infrastructura transport	5	533,2	439,4	99,9		
	Transport	4	150,5	50,9	15,9	2	0,8
	Infrastructura de apă și sanitație	3	120,1	5,3	2,6		
	Urbanism, construcții și locuințe	3	22,4	13,4	0,0	3	0,1
Total		15	826,2	509,0	118,3	5	0,9
Ministerul Justiției		5	62,9	3,8	1,9	5	6,6
Total		5	62,9	3,8	1,9	5	6,6
Ministerul Mediului		8	2,4	1,1	0,3	1	0,1
Total		8	2,4	1,1	0,3	1	0,1
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Protecția socială	3	11,9	6,5	6,5	1	0,2
Total		3	11,9	6,5	6,5	1	0,2
Ministerul Sănătății		24	178,5	121,4	12,0	9	22,9
Total		24	178,5	121,4	12,0	9	22,9
Ministerul Energiei		9	882,6	51,8	176,7	2	1,6
Total		9	882,6	51,8	176,7	2	1,6
Agencia de Investiții		1	0,7	0,5	0,1	0	0,0
Total		1	0,7	0,5	0,1	0	0,0
Banca Națională a Moldovei		0	0,0	0,0	0,0	3	12,8
Total		0	0,0	0,0	0,0	3	12,8
Biroul Național de Statistică		0	0,0	0,0	0,0	6	8,4
Total		0	0,0	0,0	0,0	6	8,4
Comisia Electorală centrală		1	0,0	0,0	0,0	2	5,0
Total		1	0,0	0,0	0,0	2	5,0
CNA		1	0,0	0,0	0,0	3	0,1
Total		1	0,0	0,0	0,0	3	0,1
APP		0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Total		0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Consiliul Concurenței		0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Total		0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Total General		158	2571,4	922,5	363,9	182	360,7

Sursa : compilat în baza chestionarelor prezentate de către autoritățile naționale

ANEXA 6: INFORMAȚIA PRIVIND ACORDAREA SURSELOR EXTERNE (ÎMPRUMUTURI/GRANTURI) PENTRU SUSȚINEREA BUGETULUI DE STAT ÎN ANUL 2022

Sursa: MF

Donator	Buget aprobat			Buget rectificat			Încasat			Data Încasării	Notă
		Valută			Valută			Valută			
	mii USD	mii EURO	mii Lei	mii USD	mii EURO	mii Lei	EURO	USD	echivalent Lei		
IDA (modernizarea administrării fiscale TAMP)	2.317,50		43.499,48			0,0		615.639,20	11.097.820,04	04.02.2022	împrumut
BEI (Calea Ferata) (capitalizare)	2.674,50		50.200,37			0,0					împrumut
TOTAL TRIMESTRU I	4.992,00		93.699,84	0,00	0,00	0,00	0,00	615.639,20	11.097.820,04		
IDA (modernizarea administrării fiscale TAMP)	154,50		2.899,97			0,0			0,00		împrumut
FMI (program nou)	80.010,70		1.501.800,84	148.346,6		2.790.399,5	55.067.546,56	86.547.740,94	1.637.137.067,62 1.087.237.119,02	13.05.2022 13.05.2022	împrumut ECF împrumut EFF
IDA (Reforma în Sănătate)	10.048,00		188.600,96					8.693.434,41	165.548.202,13	09.06.2022	împrumut
TOTAL TRIMESTRU II	90.213,2	0,00	1.693.301,76	148.346,60	0,00	2.790.399,55	55.067.546,56	95.241.175,35	2.889.922.388,77		
BIRD (DPO)	50.000,00		938.500,00	150.000,00		2.821.500,00	40.800.000,00		798.019.440,00	19.08.2022	împrumut
IDA (DPO)			0,00					101.300.000,00	1.960.286.690,00	22.08.2022	împrumut
IDA (modernizarea administrării fiscale TAMP)				1.180,20		22.199,56		962.242,44	18.509.695,58	22.08.2022	împrumut
FMI (program nou)				28.325,30		532.798,89		14.351.912,77 12.287.817,45	278.671.090,26 238.592.551,43	23.09.2022 23.09.2022	împrumut EFF împrumut ECF
BEI (Calea Ferată) (capitalizare)				12.955,90		243.700,48	7.934.233,82		153.448.875,50	26.08.2022	împrumut
Guvernul Poloniei				22.913,30		430.999,17	20.000.000,00		387.004.000,00	15.07.2022	împrumut
Agentia Franceză pentru Dezvoltare				17.187,70		323.300,64	15.000.000,00		295.174.500,00	05.08.2022	împrumut
Comisia Europeană (MFA)							34.600.300,00		684.476.974,72	01.08.2022	împrumut
Comisia Europeană (MFA)									7.907.025,28	31.08.2022	Notă raport 4DS
IDA (Reforma în Sănătate)								447.306,21	8.603.711,30	17.08.2022	împrumut
Comisia Europeană (MFA)				17.187,70		323.300,64	15.000.000,00		296.736.000,00	01.08.2022	grant
BIRD (DPO)			0,00			0,00		9.240.000,00	177.627.912,00	18.08.2022	grant
Comisia Europeană (Contract de consolidare a statului și rezilienței pentru RM)							75.000.000,00		1.466.947.500,00	19.08.2022	grant
TOTAL TRIMESTRU III	50.000,00	0,00	938.500,00	249.750,10	0,00	4.697.799,38	309.634.533,82	37.289.278,87	6.772.005.966,07		
Comisia Europeană (DG NEAR)			0,00	22.913,30		430.999,17					grant
Guvernul României						10.000,00	202.000,00	10.141.987,83 343.569,47	193.021.298,18 6.898.737,53	21.10.2022 25.11.2022	grant grant
Guvernul Germaniei						40.000,00	862.000,00	40.000.000,00	805.440.000,00	28.11.2022	grant
BIRD (Fond Fiduciar Multi-donator)								43.755.509,00	838.263.665,87	30.12.2022	grant (SUA și Norvegia)
Comisia Europeană (MFA nou)	58.604,20		1.100.000,83	40.101,00		754.299,8					împrumut
FMI (program nou)				28.325,30		532.798,89					împrumut
BEI (Calea Ferată) (capitalizare)	17.453,40		327.600,32	7.129,20		134.100,3					împrumut
Agentia Franceză pentru Dezvoltare				68.740,00		1.292.999,4	60.000.000,00		1.234.908.000,00	15.12.2022	împrumut
Alți creditorii	26.142,80		490.700,36			0,00					împrumut
TOTAL TRIMESTRU IV	102.200,40	0,00	1.918.301,51	167.208,80	50.000,00	4.209.197,53	110.485.557,30	43.755.509,00	3.078.531.701,58		
TOTAL GENERAL	247.405,60	0,00	4.643.803,11	565.305,50	50.000,00	11.697.396,46	475.187.637,68	176.901.602,42	12.751.557.876,46		

ANEXA 7: DESCRIEREA PROIECTELOR MARI DE INFRASTRUCTURĂ DIN CADRUL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL COMUN ROMÂNIA-MOLDOVA 2014-2020

Denumire Proiectului	Grant Total (mil EURO)	Grant destinat partenerilor din RM (mil. EUR)
▶ „Infrastructura de comunicații” (COMINF)	5,0	2,8
▶ „Cooperare Regională pentru Prevenirea și Combaterea Criminalității Transfrontaliere România –Moldova” (THOR)	6,4	2,8
▶ „Zona de cooperare transfrontalieră România - Moldova o zonă mai sigură prin îmbunătățirea infrastructurii de operare a Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD)” (SMURD-2)	6,4	3,2
▶ „Reabilitarea și modernizarea birourilor vamale de frontieră de pe granița România –Moldova (Albița-Leușeni, Sculeni-Sculeni și Giurgiuleşti-Giurgiuleşti)” (RMCO)	6,4	3,2

Sursa: <https://ro-md.net>

